

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 13-14 grudnia 2012 na kierunku rolnictwo prowadzonym w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, dziedzinie nauk rolniczych w zakresie dyscypliny naukowej rolnictwo na poziomie studiów pierwszego stopnia (inżynierskich) o profilu praktycznym realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej przez Instytut Rolnictwa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Bożena Obmińska-Mrukowicz, członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Piotr Stypiński , ekspert merytoryczny i członek PKA
- prof. dr hab. Franciszek Rudnicki, ekspert merytoryczny PKA
- Beata Sejdak, ekspert ds. formalno-prawnych PKA
- Hanna Czerniak, ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów RP

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „rolnictwo” w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie została przeprowadzona zgodnie z harmonogramem prac Polskiej Komisji Akredytacyjnej w związku z upływem okresu obowiązywania oceny pozytywnej, wyrażonej w Uchwale Prezydium PKA Nr 325/2007 z dnia 17.05.2007 r. (szczegółowe informacje zawiera załącznik nr 3 do raportu).

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez władze Uczelni oraz raportami z dotychczasowych ocen na wizytowanym kierunku. Podczas spotkania Zespołu wizytującego dokonano ostatecznej weryfikacji harmonogramu przebiegu wizytacji oraz przydziału zadań poszczególnym ekspertom. Wizytacja w PWSZ im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Instytutu podczas którego ze Zespół przedstawił cel wizytacji, charakterystykę oceny programowej, zakres spraw będących przedmiotem oceny poszczególnych członków Zespołu oraz ich rolę w dokonywanej ocenie. Dalej wizytacja przebiegała zgodnie z ustalonym harmonogramem.

W trakcie wizytacji Zespół odbył spotkania ze studentami, pracownikami, w tym nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów.

W trakcie pobytu odbyły się również spotkania z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i za prowadzenie kierunku studiów. W trakcie wizytacji Zespół przeprowadzał hospitacje zajęć dydaktycznych,

analizował losowo wybrane prace dyplomowe wraz z ich recenzjami i protokołami z egzaminów dyplomowych. Zespół przeprowadził także wizytację bazy dydaktycznej i socjalnej wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Eksperti Zespołu Oceniającego wielokrotnie wymieniali swoje uwagi dotyczące pozyskanych informacji. Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań wynikających z wykonania przydzielonych zadań, sformułowano uwagi i zalecenia które Przewodnicząca Zespołu przekazała władzom Uczelni oraz Instytutu na spotkaniu podsumowującym.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

Strategia rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie została wyrażona w Uchwale nr 34/2009 Senatu z dnia 25 czerwca 2009 roku. Powyższy dokument zatytułowany: „Główne kierunki działalności Uczelni. Podstawowy Plan Działania Władz Rektorskich w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. J.A Komeńskiego w Lesznie w kadencji 2008-2012” stanowi zbiór wyznaczonych celów rozwoju Uczelni. Misja Uczelni, jak wynika z przedstawionego dokumentu, oparta jest na wspieraniu rozwoju regionu leszczyńskiego poprzez kształcenie odpowiednio kwalifikowanych pracowników, czynny udział w kształtowaniu polityki kulturalnej, gospodarczej i zdrowotnej tego regionu oraz otwarcie dla lokalnej społeczności nowych możliwości, jakie niesie uzyskanie wyższego wykształcenia. Narzędziami do realizacji misji Uczelni jest 8 celów strategicznych (ogólnych i szczegółowych), które wyznaczają główne kierunki rozwoju i działania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie oraz opisują metody ich osiągnięcia. Wyznaczono takie kierunki działań jak: rozwój kadry naukowo-dydaktycznej Uczelni przez stwarzanie odpowiednich warunków umożliwiających uzyskiwanie przez nauczycieli akademickich stopni naukowych, rozwój działalności dydaktycznej poprzez rozszerzenie oferty kierunków studiów z równoczesnym podniesieniem jakości kształcenia, zwiększenie oferty studiów podyplomowych, kursów i szkoleń w zależności od zapotrzebowania społecznego w tym zakresie, doskonalenie procesu zarządzania Uczelnią, rozwój infrastruktury Uczelni, aktywizacja działalności studenckiej, informatyzacja Uczelni oraz współpraca z otoczeniem na rzecz rozwoju Uczelni.

Instytut Rolnictwa, prowadzący studia pierwszego stopnia na kierunku rolnictwo nie posiada odrębnie określonej misji i opracowanej strategii rozwoju, jednak ma zdefiniowaną koncepcję kształcenia, która nawiązuje do misji i strategii rozwoju Uczelni. Należy uznać, że władze Instytutu mają określony plan rozwoju tego kierunku m.in. poprzez poszerzenie oferty dydaktycznej i tworzenie nowych specjalności w ramach kierunku rolnictwo. Od nowego roku akademickiego 2012/2013 zostały uruchomione dwie nowe specjalności takie jak *menadżer rozwoju obszarów wiejskich* oraz *produkcja żywności ekologicznej*. Natomiast ze względu na brak zainteresowania studentów wyborem specjalności ekonomika i organizacja gospodarki żywnościowej program kształcenia na tej specjalności został zmodyfikowany i została również zmieniona jej nazwa, która od roku akademickiego 2012/2013 brzmi *agrobiznes*. Należy zatem uznać, że kandydat na kierunek studiów

rolnictwo ma potencjalnie do wyboru zróżnicowane drogi kształcenia, które można uznać za innowacyjne i wychodzące naprzeciw celom wyznaczonym przez zapotrzebowanie współczesnego społeczeństwa. Należy również podkreślić, że oferta dydaktyczna wizytowanego Instytutu jest mocno osadzona w regionie leszczyńskim i rzeczywiście wynika z potrzeb gospodarczych tego regionu. Ponadto, funkcjonowanie ocenianej jednostki spełnia nie tylko funkcję dydaktyczną, ale także kulturotwórczą, polegającą na angażowaniu różnych środowisk społeczno-gospodarczych oraz przeciętnych obywateli w życie wyższej Uczelni, m.in. dzięki organizacji szkoleń, spotkań, kursów przeznaczonych nie tylko dla studentów. W 2011 roku Instytut Rolnictwa przy współudziale Wielkopolskiej Lokalnej Grupy Działania - Kraina Lasów i Jezior w Lesznie zorganizował konferencję naukową „ Środowiskowa podmiotowość społeczności lokalnej w unijnej przestrzeni społeczno-kulturowej”, w czasie której liczne wykłady były prezentowane przez kadrę dydaktyczną Instytutu Rolnictwa.

W opracowanej przez Instytut Rolnictwa koncepcji kształcenia na kierunku rolnictwo na studiach pierwszego stopnia o profilu praktycznym uwzględniony został zapis z misji Uczelni o tworzeniu kierunków i specjalności głęboko zakorzenionych w środowisku lokalnym, szybko reagujących na potrzeby społeczne i gospodarcze regionu. W konstruowaniu koncepcji kształcenia uczestniczą również pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Rolniczego i Bioinżynierii oraz Wydziału Nauk o Żywności i Żywienia Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, z którymi Uczelnia ma podpisaną umowę o współpracy. O poprawnie opracowanej koncepcji kształcenia i programie studiów świadczy również fakt, że wielu absolwentów kierunku rolnictwo, studiów inżynierskich o profilu praktycznym bez problemu podejmuje studia magisterskie na Wydziale Rolniczym i Bioinżynierii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. W opracowaniu koncepcji kształcenia na wszystkich kierunkach studiów realizowanych przez Uczelnię w sposób czynny biorą udział członkowie Konwentu Uczelni, organu opiniodawczo-doradczego i wspierającego działalność Uczelni. Zgodnie z paragrafem 48 Statutu Uczelni w skład Konwentu wchodzi: Wojewoda Wielkopolski lub jego przedstawiciel, Marszałek Województwa Wielkopolskiego lub jego przedstawiciel, Prezydent Miasta Leszna lub jego przedstawiciel, Starosta Powiatu Leszczyńskiego lub jego przedstawiciel, Prezes Leszczyńskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk lub jego przedstawiciel, Prezes Regionalnej Izby Przemysłowo-Handlowej w Lesznie lub jego przedstawiciel, Przedstawiciel szkół ponad gimnazjalnych wskazany przez samorządy terytorialne, Dyrektor Banku prowadzącego obsługę finansową Uczelni lub jego przedstawiciel, Rektor Uczelni, Prorektorzy Uczelni oraz Kanclerz Uczelni. Do kompetencji Konwentu Uczelni należy m.in. doradzanie władzom Uczelni w zakresie strategicznych kierunków jej działania oraz występowanie do Senatu z wnioskami o podjęcie starań dotyczących utworzenia nowych kierunków studiów lub specjalności, szczególnie potrzebnych gospodarce regionu. Można zatem przyjąć, że członkowie Konwentu Uczelni pełnią rolę interesariuszy zewnętrznych. Jednak podstawowym organem kolegialnym Uczelni, który uczestniczy w procesie

opracowywania koncepcji kształcenia na realizowanych kierunkach studiów jest Senat, do uprawnień którego w tym zakresie należy: uchwalanie planów i programów kształcenia, uchwalanie strategii rozwoju Uczelni oraz ustalanie głównych kierunków działalności Uczelni, a także podejmowanie uchwał w sprawie utworzenia i likwidacji kierunków studiów, specjalności i specjalizacji. Senat Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie w dniu 19.kwietnia 2012 roku podjął Uchwałę nr 10/2012 w sprawie określenia efektów kształcenia dla studiów prowadzonych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie, której pkt 2 paragrafu 1 brzmi: „*W odniesieniu do studiów I stopnia prowadzonych na kierunku Rolnictwo programy kształcenia (kierunkowe efekty kształcenia, programy studiów, plany studiów, opis modułów) mają być dostosowane do efektów kształcenia dla profilu praktycznego w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych przedstawionych w załączniku nr 7 do rozporządzenia MNiSW z dnia 2 listopada 2011 roku w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz muszą uwzględniać efekty kształcenia zawarte w załączniku nr 9 do tegoż rozporządzenia.*”

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1.1) Wizytowany kierunek wpisuje się w misję i strategię Uczelni, chociaż misja i strategia Instytutu Rolnictwa prowadzącego kierunek „rolnictwo” nie zostały formalnie zdefiniowane i zapisane.
- 1.2) W opracowaniu i kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunku „rolnictwo” nie brali udziału w sposób sformalizowany interesariusze zewnętrzni. Koncepcja kształcenia na kierunku rolnictwo powstała przede wszystkim w oparciu o kompetencje i doświadczenie dydaktyczne oraz dorobek naukowy i zawodowy kadry dydaktycznej. Dostosowanie kierunku do wymagań znowelizowanej ustawy daje szansę na udział także interesariuszy zewnętrznych.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej (PWSZ) w Lesznie kształcenie w zakresie rolnictwa jest prowadzone od 1999 roku. Do 2004 roku było ono prowadzone na specjalności zawodowej „produkcja i zarządzanie w rolnictwie”, która w 2004 roku została przyporządkowana do kierunku „rolnictwo”. Do 2012 roku cele i efekty kształcenia oraz program studiów były formułowane w oparciu o obowiązujący wówczas standard dla studiów I^o tego kierunku.

W 2012 roku Uczelnia, dostosowując się do obowiązującego prawa¹, sformułowała efekty kształcenia i opracowała program, który ma zmierzać do realizacji tych efektów. Przewidziano kształcenie kierunkowe I⁰ o profilu praktycznym, prowadzące do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera, ale aż z 5 specjalnościami: 'agronomia'; 'agrobiznes'; 'przetwórstwo rolno – spożywcze'; 'manager rozwoju obszarów wiejskich'; 'produkcja żywności ekologicznej'. Wobec małej liczby rekrutowanych studentów to rozdrobnienie specjalnościowe jest nadmierne, nakierowane na uatrakcyjnienie oferty dla kandydatów, a nie na rzeczywistą realizację kształcenia we wszystkich tych specjalnościach. Dowodzi tego fakt, że dotychczas, oferując 3 specjalności, w rzeczywistości prowadzone jest kształcenie w 2 specjalnościach na studiach stacjonarnych i tylko w jednej na studiach niestacjonarnych. Wadą jest też używanie niekiedy nazw i pisowni anglojęzycznych specjalności lub przedmiotu, np. „manager” lub „leader środowiska wiejskiego”. Należy zauważyć, że w obowiązujących aktach prawnych, dotyczących szkolnictwa wyższego, nie występuje pojęcie „specjalność kształcenia”, ale występuje pojęcie modułu kształcenia. Można więc uznać, że specjalność może być odpowiednikiem modułu.

Efekty kształcenia sformułowano dla kierunku studiów. Obejmują one 26 efektów w zakresie wiedzy, 23 dotyczące umiejętności oraz 7 dotyczących kompetencji społecznych. Te efekty odpowiadają wskazaniom określonym w Krajowych Ramach Kwalifikacji (KRK) dla profilu praktycznego I⁰ kształcenia w obszarze nauk rolniczych oraz dla studiów inżynierskich. Analizując efekty kształcenia w powiązaniu z programem studiów, który ma je realizować, odnosi się wrażenie, że te efekty dopasowano do realizowanego już wcześniej programu studiów, a nie odwrotnie. Nie dyskwalifikuje to sformułowanych efektów, a wskazuje, że realizowany dotychczas program w wysokim stopniu odpowiadał wymaganiom obowiązującego obecnie KRK.

Uczelnia określiła też sylwetki absolwentów kierunku studiów i poszczególnych specjalności. Tak ujęta charakterystyka kierunku określa wiedzę i umiejętności właściwe dla funkcjonowania absolwentów w praktycznym rolnictwie i jego otoczeniu. W charakterystykach specjalności można natomiast dostrzec mankamenty. Na przykład w specjalności 'przetwórstwo rolno – spożywcze' nadmiernie eksponowana jest wiedza i umiejętności w zakresie technologii żywności i żywienia człowieka w stosunku do zawartości treści kształcenia z tego obszaru. Charakterystyka absolwenta specjalności 'produkcja żywności ekologicznej' wskazuje na eklektyczność jego kwalifikacji zawodowych. Osiąganie zakładanych efektów kształcenia jest możliwe w stopniu znaczącym, ale niejednakowym w odniesieniu do poszczególnych specjalności kształcenia i do poszczególnych efektów. Czynnikiem ograniczającym możliwość osiągnięcia niektórych efektów jest bardzo skromna baza materialna kształcenia umiejętnościowego.

Interesariusze zewnątrzni nie uczestniczyli w określaniu efektów kształcenia. W pewnym stopniu taką rolę mogą pełnić sami studenci wywodzący się ze środowisk wiejskich, jednak

ich udział w formułowaniu efektów jest znikomy. W Uczelni funkcjonuje Konwent składający się z przedstawicieli otoczenia Uczelni. Opiniuje on główne kierunki rozwoju Uczelni, ale nie określa pożądanych efektów kształcenia.

Efekty kształcenia są sformułowane krótko (jednozdanowo), rzeczowo, na ogół w sposób jasny i zrozumiały oraz posiadają odniesienia do efektów kształcenia dla obszarów nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych KRK. Niekiedy jednak sformułowane efekty są nazbyt rozdrobnione (np. K_W02 – K_W04) albo zawierają efekty niespójne merytorycznie (np. K_W16 „zna podstawowe zasady fizjologii żywienia zwierząt i tworzenia bazy pokarmowej, zna podstawowe pojęcia dotyczące przetwórstwa i technologii żywności oraz pasz stosowanych w żywieniu zwierząt”. Większość efektów może być weryfikowalna, choć nie wszystkie. Na przykład nie jest możliwe w trakcie studiów sprawdzić umiejętności „stosuje ekologiczne metody uprawy roślin...”, ponieważ ujawni się to dopiero w trakcie zawodowej działalności produkcyjnej absolwenta. Trudno weryfikowalne są też kompetencje społeczne formułowane jako „ma świadomość...”.

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z przedstawicielami Zespołu wizytującego, program kształcenia na kierunku „rolnictwo” zapewnia im realizację założonych efektów kształcenia. Różnorodne formy zajęć zarówno o charakterze teoretycznym, jak i praktycznym pozwalają studentom na zdobycie odpowiedniej wiedzy, kompetencji jak i umiejętności praktycznych niezbędnych do podjęcia pracy. Większość zajęć prowadzonych jest w sposób atrakcyjny a zakres materiału realizowany podczas zajęć odpowiada tematyce ćwiczeń.

Po uprzednim wybraniu kilku efektów z programu i próbie weryfikacji czy są sprawdzalne, studenci stwierdzali, że są one w większości przez nich zrozumiałe. W trakcie spotkania z Zespołem oceniającym studenci podkreślili, że formy zaliczania zajęć są miarodajne oraz dostosowane do kierunku „rolnictwo”. Ich zdaniem sprawdzają one nabytą wiedzę, umiejętności i kompetencje.

Weryfikacja efektów kształcenia ma obejmować klasyczne w szkolnictwie wyższym metody oceny wiedzy i umiejętności studentów. Ocnom podlegają wszystkie kategorie efektów kształcenia. W kartach przedmiotów zamieszczono typy i metody oceniania stopnia uzyskania poszczególnych efektów przez studentów. Wymienia się wśród nich typ: formujący (odpytanie, dyskusja, sprawdzian, test); diagnostyczny (kolokwium, test, prezentacja); podsumowujący (prezentacja, egzamin). Zamieszczono też kryteria oceny w 6-stopniowej skali w zakresie 2 – 5. Te kryteria ujęto w różnym stopniu szczegółowości, zwykle z użyciem słów: 5,0 - znakomita wiedza (lub odpowiednio umiejętność, kompetencja); 4,5 - bardzo dobra...; 4,0 - dobra...; 3,5 - zadowolająca..., ale ze znacznymi niedociągnięciami; 3,0 – zadowolająca... z licznymi błędami; 2,0 – niezadowolająca... Niekiedy kryteria ujęto bardziej szczegółowo, np. w przypadku języka obcego lub statystyki matematycznej. Ten stopień standaryzacji wymagań stawianych studentom można uznać za dostateczny. Stosuje się dokumentację wiedzy i/lub umiejętności studenta w formie jego pisemnych prac. Niemal wszystkie sprawdziany, kolokwia i egzaminy mają formę pisemną. Ten sposób ocen jest

jednak wielce ułomny, ponieważ ocenia głównie znajomość przez studenta poszczególnych faktów, a nie daje możliwości oceny ich rozumienia, kojarzenia cech i zjawisk złożonych, poziomu intelektualnego, nie daje zwłaszcza możliwości oceny większości kompetencji społecznych.

O ile sposób oceny efektów uzyskiwanych w poszczególnych przedmiotach można uznać za poprawne, to brak jest pełnej oceny danego efektu kierunkowego uzyskiwanego częściowo w różnych przedmiotach. Tę rolę pełnią jedynie prace dyplomowe i egzaminy dyplomowe. Na podstawie 14 losowo wybranych i ocenionych prac dyplomowych można stwierdzić, że w większości ich problematyka jest zgodna lub zbieżna z kierunkiem studiów. Prace te mają różny charakter (literaturowy, badawczy, ekspertyzy, projektu), jednak nieliczne tylko są pracami inżynierskimi, tj. podejmującymi rozwiązanie jakiegoś problemu praktycznego w formie ekspertyzy lub projektu inżynierskiego. Poziom merytoryczny i formalny prac jest znacznie zróżnicowany, od dobrego do słabego. Na ogół jest to poziom akceptowalny, ale niezbyt wysoki. Przez recenzentów prace są oceniane na ogół właściwie, choć niekiedy oceny te bywają zawyżone.

Dotychczasowe zasady, procedury i przebieg egzaminów dyplomowych są właściwe. Opracowano zbiór kilkudziesięciu zagadnień egzaminacyjnych i są one dostępne dla studentów. Te zagadnienia obejmują niemal całość ważniejszej problematyki kształcenia kierunkowego. Losowy wybór zestawu pytań przez studenta pozwala zachować bezstronność przedmiotową egzaminu. Na podstawie losowo wybranych kilkunastu protokołów z egzaminów dyplomowych można stwierdzić, że egzaminy te spełniają swoją rolę ponieważ komisyjnie wystawiane oceny wykorzystują pełną skalę ocen (są zróżnicowane).

Miała liczba studentów na ocenianym kierunku studiów sprawia, że odsiew studentów jest znikomy. W ostatnich 2 latach skreślono tylko 2 studentów z tytułu niezaliczenia semestru. Częściowo tłumaczy to możliwość warunkowej kontynuacji studiów, a także fakt, że zdecydowana większość studentów kierunku rolnictwo jest zainteresowana studiami, ponieważ wywodzi się ze środowiska wiejskiego, zwykle rolniczego.

Zdaniem studentów posiadają oni informacje o programie studiów, stawianych im wymaganiach i kryteriach ocen. Te informacje znajdują na stronie internetowej Uczelni oraz są informowani przez nauczycieli akademickich.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdza się, iż możliwości zmierzenia i oceny efektów kształcenia na poszczególnych etapach identyfikują się z określonymi sposobami weryfikacji zakładanych efektów kształcenia oraz procedurami potwierdzania efektów na każdym etapie kształcenia. Proces kształcenia, w tym system weryfikacji efektów kształcenia z uwzględnieniem wszystkich kategorii efektów kształcenia ma swoje odzwierciedlenie w dokumentacji formalnej, z której wynika, iż weryfikacja uzyskanych przez studenta efektów kształcenia odbywa się przy wykorzystaniu różnych metod w postaci: egzaminów, kolokwiów, referatów, prac kontrolnych itp., których efekty zostały odnotowane w dokumentach z przebiegu studiów. W powyższym systemie o doborze metod weryfikacji

efektów kształcenia decyduje prowadzący zajęcia, który w sylabusie przedmiotu określa efekty kształcenia, sposoby ich weryfikacji oraz oceny w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, a także na pierwszych zajęciach informuje studentów o oczekiwanym nakładzie pracy ze strony studenta mierzonym w systemie punktowym ECTS, warunkach zaliczenia zajęć, w tym zasad oceniania oraz sposobach weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.

Jednostkami wspomagającymi działanie systemu oceny i weryfikacji efektów kształcenia, w tym sprawdzanie czy zakładane efekty kształcenia zostały przez studenta osiągnięte, a przez nauczyciela właściwie zweryfikowane, są: Senacka Komisja ds. Kształcenia zajmująca się opiniowaniem programów kształcenia, a także sami studenci, którzy poprzez uczestnictwo swojego przedstawiciela w pracach Komisji mają świadomość o wpływie na sposoby oceny i weryfikacji efektów.

W trakcie wizytacji oglądowi została poddana dokumentacja dotycząca:

- sposobów oceny wykładów, ćwiczeń, laboratoriów, seminariów oraz innych form weryfikowania osiągniętych efektów kształcenia w zależności od specyfiki przedmiotu tj.: **protokoły zaliczenia przedmiotów, karty okresowych osiągnięć studentów. indeksy** (zgodnie z § 13 Regulaminu Studiów przebieg studiów jest dokumentowany w indeksie);
- poświadczenia osiągnięcia wszystkich założonych w programie kształcenia efektów w trakcie procesu dyplomowania tj. **protokół egzaminu dyplomowego, dyplom ukończenia studiów, suplement do dyplomu.**

W wyniku szczegółowej analizy stwierdza się, że: **protokoły zaliczenia przedmiotów** tj. „*Protokół zaliczeniowy*” są sporządzane zgodnie z § 11 ust. 1. pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188), zawierają: nazwę przedmiotu, którego dotyczy zaliczenie lub egzamin, imię (imiona) i nazwisko studenta, numer albumu, uzyskaną ocenę, datę i podpis osoby zaliczającej lub przeprowadzającej egzamin. **Stwierdzonym uchybieniem jest stosowanie skali ocen, której nie przewiduje § 25 Regulaminu Studiów np. oceny z przedmiotu Socjologia czy Język niemiecki. Zwraca się także szczególną uwagę na obowiązującą w przepisach prawa stosowną terminologię i doprecyzowanie nazwy w/w dokumentu; karty okresowych osiągnięć studentów-** zgodnie z zapisami § 11 ust. 1 pkt. 2 w/w rozporządzeniu zawierają: imię (imiona) i nazwisko studenta, numer albumu, imię i nazwisko oraz tytuł naukowy, stopień naukowy lub tytuł zawodowy prowadzącego zajęcia (zaliczającego lub przeprowadzającego egzamin), nazwy przedmiotów, które student zaliczył w okresie zaliczeniowym, określenie formy zaliczenia, uzyskaną ocenę, liczbę uzyskanych punktów ECTS, datę i podpis osoby egzaminującej i zaliczającej poszczególny przedmiot lub praktykę, dokument nie jest wydrukiem danych elektronicznych oraz datę i podpis kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej Uczelni dokonującego wpisu na kolejny rok (semestr); **dyplomy ukończenia studiów i suplementy do dyplomów** posiadają

prawidłowo nadane numery stanowiące liczbę porządkową z Księgi dyplomów stosownie do zapisu w § 12 ust. 2 w/w rozporządzenia, wydane zostały zgodnie z przepisami (§ 13 ust. 1 w/w rozporządzenia) w terminie trzydziestu dni od dnia ukończenia studiów; **Protokoły egzaminu dyplomowego** sporządzone zostały zgodnie z wytycznymi w § 12 ust. 1 w/w rozporządzenia, natomiast stwierdzonym uchybieniem jest stosowanie nazwy „Karta ukończenia studiów niestacjonarnych zawodowych”.

Dokumentacja studentów po zakończonym kształceniu i poświadczonym odbiorze dokumentów jest przekazywana do archiwum Uczelni i przechowywana zgodnie z okresem określonym w § 4 ust. 1 pkt. 2 w/w rozporządzenia. Działanie archiwum wynika z Regulaminu Organizacyjnego wprowadzonego Zarządzeniem Rektora nr 34/2007 z dn. 04.10.2007 r.

W czasie spotkania studenci przekazali Zespołowi wizytującemu informację, że nauczyciele akademicy na pierwszych zajęciach przedstawiają studentom zasady oraz formy zaliczenia przedmiotu, które zdaniem studentów są przejrzyste, konsekwentnie realizowane i pozwalają wykładowcy na obiektywną ocenę. Sylabusy, zwane „Kartami Przedmiotu” dostępne są do wglądu u prowadzących zajęcia oraz na stronie internetowej Instytutu.

Wiedza sprawdzana jest podczas kolokwium oraz egzaminów, kompetencje społeczne weryfikowane są podczas prezentacji oraz wystąpień a umiejętności podczas ćwiczeń oraz zajęć terenowych.

Weryfikacja efektów kształcenia jest przeprowadzana również poprzez obowiązkowe praktyki studenckie. Zaliczenie praktyk jest warunkiem ukończenia studiów. W poszukiwaniu odpowiednich praktyk pomaga studentom Biuro Karier oraz niektórzy wykładowcy, sugerując najodpowiedniejsze dla danych studentów instytucje.

Dotychczas Uczelnia nie prowadziła systemowego sondażu losów absolwentów oraz nie zasięgała ich opinii o programie studiów. Zespołowi oceniającemu PKA przedłożono plan takich działań, ale pierwsze ich efekty są spodziewane w 2013 roku.

Poprzednio jakość kształcenia na kierunku „rolnictwo” realizowanego przez Instytut Rolnictwa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie była oceniana w 2005 roku (ocena warunkowa) i w 2007 roku (ocena pozytywna). W zakresie efektów kształcenia, ujmowanych wówczas w charakterystyce sylwetki absolwenta, Uczelnia dokonała zalecanych zmian dotyczących zwłaszcza specjalności ‘przetwórstwo rolno – spożywcze’. Zmiany te sprawiły, że studenci tej specjalności (II – IV rok studiów) uzyskują konieczną wiedzę kierunkową, stosownie do standardu kształcenia kierunkowego, i poszerzoną o wiedzę specjalnościową.

W okresie lat 2005 – 2012 nie można stwierdzić rozwoju kierunku studiów. Znacząco zmniejszyła się liczba studentów ocenianego kierunku, dekapitalizacji (pogorszeniu) uległa baza materialna kształcenia praktycznego (pracownie, laboratoria), a rozwój polega jedynie na uruchamianiu nowych specjalności kształcenia.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Nadmiernie rozbudowana jest oferta kształcenia specjalnościowego, wobec małej liczby studentów. Sformułowano 26 efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 23 dotyczące umiejętności oraz 7 dotyczących kompetencji społecznych. Efekty odpowiadają wskazaniom określonym w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla profilu praktycznego I^o kształcenia w obszarze nauk rolniczych oraz dla studiów inżynierskich i obowiązują od roku akademickiego 2012/2013. Otoczenie zewnętrzne Uczelni nie uczestniczyło w określaniu tych efektów.

2.2) Efekty kształcenia są sformułowane krótko (jednozdaniowo), na ogół w sposób jasny i zrozumiały oraz posiadają odniesienia do efektów kształcenia dla obszarów nauk rolniczych leśnych i weterynaryjnych. Większość sformułowanych efektów kształcenia może być poddana weryfikacji, choć nie wszystkie.

2.3) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia można uznać za poprawne, zwłaszcza w odniesieniu do egzaminów dyplomowych. System oceny efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne). Studenci posiadają informacje o programie studiów, stawianych im wymaganiach i kryteriach ocen.

2.4) Dotychczas Uczelnia nie prowadziła systemowego sondażu losów absolwentów oraz nie zasięgała ich opinii o programie studiów, ale posiada plan takich działań na następne lata.

3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

Studia stacjonarne i niestacjonarne I^o na kierunku rolnictwo prowadzone przez Instytut Rolnictwa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie, trwają 7 semestrów i prowadzą do uzyskania przez absolwentów tytułu zawodowego inżyniera. Do roku akademickiego 2011/2012 plany i programy tych studiów były oparte na obowiązujących wówczas standardach kształcenia na tym kierunku i poziomie kształcenia, a główne efekty kształcenia były określane w sylwetce absolwenta. Obecnie obowiązują one studentów II – IV roku studiów. Plany tych studiów, w latach 2008/2009, 2010/2011 i 2011/2012, były modyfikowane. Te modyfikacje były nieznaczne i polegały głównie na zmniejszeniu ogólnej liczby zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych z 2295 - 2400 godz. (zależnie od specjalności) w roku akademickim 2008/2009 do 2200 godz. w roku 2011/2012, tj. do wymiaru minimalnego wymaganego w standardzie. Także w planie studiów niestacjonarnych zmniejszono wymiar zajęć o około 100 godzin.

W programie obowiązującym studentów, którzy rozpoczęli studia przed 2012 rokiem, w ramach kierunku rolnictwo Uczelnia oferuje 3 specjalności kształcenia (agronomia; przetwórstwo rolno – spożywcze; ekonomika i organizacja gospodarki żywnościowej).

Jednak, z uwagi na niedużą liczbę studentów i ich prawo do wyboru specjalności, na studiach stacjonarnych uruchamiano kształcenie na dwóch pierwszych specjalnościach, a na studiach niestacjonarnych tylko na specjalności 'agronomia'. Pomimo wyraźnego nachylenia specjalnościowego (około 25% ogólnej liczby godzin zajęć) programy wszystkich specjalności spełniają wymagania standardu dla kierunku „rolnictwo” pod względem wymiaru zajęć i treści kształcenia ogólnego, podstawowego i kierunkowego oraz praktyki zawodowej w wymiarze 10 tygodni. Zachowana więc jest tożsamość kierunku studiów wynikająca ze standardu.

Z początkiem roku akademickiego 2012/2013 wdrożono programy studiów stacjonarnych i niestacjonarnych dostosowane do KRK, które obowiązują obecnie na I roku studiów. Te programy różnią się tylko nieznacznie od programów wcześniejszych. Plany tych studiów obejmują 53 – 55 przedmiotów zależnie od specjalności. Realizacja tych przedmiotów ma zmierzać do uzyskania zakładanych efektów kształcenia kierunkowego. Obecnie programy te są dopiero w początkowym etapie wdrażania, więc na podstawie programu studiów, istniejących warunków materialnych i kadrowych oraz organizacji procesu kształcenia można tylko wstępnie ocenić potencjalne możliwości osiągnięcia poszczególnych efektów kształcenia. Takie oceny zawiera tabela 1.

Tabela 1. Efekty kształcenia na studiach I^o profilu praktycznego dla kierunku „rolnictwo” w PWSZ Leszno i ocena możliwości ich osiągnięcia

Symbol efektu	Efekt kształcenia dla kierunku	Odniesienie do KRK
WIEDZA		
K_W01	Ma podstawową wiedzę o właściwościach pierwiastków, budowie i właściwościach najważniejszych związków nieorganicznych i organicznych. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotu 'chemia'.</i>	R1P_W01
K_W02	Ma podstawową wiedzę z zakresu budowy organizmów roślinnych i zwierzęcych, ich systematyki, budowy tkanek i narządów, struktury komórki oraz jej funkcji. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotów 'botanika' oraz 'zoologia stosowana'.</i>	R1P_W01
K_W03	Ma podstawową wiedzę na temat systematyki, fitogeografii, ewolucji, morfologii i anatomii roślin. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotów 'botanika'.</i>	R1P_W01
K_W04	Ma podstawową wiedzę na temat systematyki, zoogeografii, ewolucji, morfologii i anatomii zwierząt. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni w realizacji przedmiotu 'zoologia stosowana'.</i>	R1P_W01

K_W05	Zna podstawowe procesy biochemiczne, fizjologiczne i biofizyczne zachodzące w organizmach roślinnych i zwierzęcych, mechanizmy regulacji procesów życiowych, gospodarkę wodną i mineralną, transport i dystrybucję związków mineralnych i organicznych. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotów 'fizjologia roślin', 'biochemia', 'zoologia stosowana'.</i>	R1P_W01
K_W06	Zna podstawowe procesy dziedziczenia i metody hodowli roślin i zwierząt. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotów 'genetyka', 'hodowla roślin' oraz przedmiotów fakultatywnych „genetyka molekularna” i ‘metody doskonalenia populacji’, ‘inżynieria genetyczna’.</i>	R1P_W01
K_W07	Zna rachunek prawdopodobieństwa i podstawowe metody statystyczne wykorzystywane w rolnictwie, hodowli roślin i zwierząt. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotów ‘statystyka matematyczna’ oraz ‘doświadczalnictwo rolnicze’ dla specjalności ‘agronomia’.</i>	R1P_W01
K_W08	Ma podstawową wiedzę z ekonomii, zarządzania i marketingu, rynku rolnego oraz obrotu surowcami i produktami rolniczymi i żywnościowymi w działalności inżynierskiej. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści przedmiotów obligatoryjnych (‘ekonomia’, ‘organizacja i ekonomika rolnictwa’) oraz fakultatywnych (‘podstawy marketingu’, ‘strategie marketingowe, ‘podstawy zarządzania przedsiębiorstwem’, ‘rynek rolny’).</i>	R1P_W02 InzP_W05
K_W09	Ma podstawową wiedzę humanistyczną i społeczną oraz zna zagadnienia prawne umożliwiające funkcjonowanie we współczesnym społeczeństwie. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści 2 fakultatywnych przedmiotów humanistyczno - społecznych wybieranych spośród 4 (‘filozofia’, ‘socjologia’, ‘nauka o państwie’, ‘wiedza o społeczeństwie’) oraz 1 fakultatywnego przedmiotu prawnego (‘prawo rolne’ lub ‘prawo gospodarcze i rolne’).</i>	R1P_W02
K_W10	Zna wymagania ekologiczne i agrotechniczne roślin uprawnych i roślinności użytków zielonych oraz ich przydatność paszową. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści przedmiotów: ‘agroekologia’, ‘ogólna uprawa roli i roślin’, ‘szczegółowa uprawa roślin’, ‘łqkarstwo’.</i>	R1P_W03 InzP_W02
K_W11	Zna rodzaje gleby i umie ocenić ich wartość rolniczą oraz określać wpływ czynników klimatyczno-glebowych na wzrost i rozwój roślin. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści przedmiotów: ‘gleboznawstwo’ i ‘agrometeorologia’.</i>	R1P_W03
K_W12	Ma wiedzę na temat roli mikroorganizmów w środowisku naturalnym i o ich wykorzystaniu w rolnictwie. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści przedmiotów:</i>	R1P_W04

	<i>'mikrobiologia', 'fitopatologia'.</i>	
K_W13	Zna choroby, szkodniki i chwasty roślin uprawnych oraz podstawowe choroby zwierząt gospodarskich. <i>Efekt może być osiągnięty w znacznym stopniu poprzez treści przedmiotów obligatoryjnych ('ochrona roślin', 'ogólna uprawa roli i roślin', 'chów zwierząt') oraz fakultatywnych ('fitopatologia', 'entomologia', 'choroby i szkodniki nasion').</i>	R1P_W04
K_W14	Ma wiedzę z zakresu nowoczesnych technik i rozwiązań agrotechnicznych. <i>Ten efekt jest jednym z najważniejszych w kierunkowym kształceniu zawodowym. Na możliwość jego osiągnięcia wskazują treści przedmiotów: 'ogólna uprawa roli i roślin', 'szczegółowa uprawa roślin', 'ochrona roślin', 'chemia rolna', 'technika rolnicza', 'nasiennictwo'.</i>	R1P_W05 InżP_W01
K_W15	Zna podstawy chowu i hodowli zwierząt gospodarskich. <i>Efekt może być osiągnięty w znacznym stopniu poprzez treści przedmiotów: 'chów zwierząt', 'fizjologia i żywienie zwierząt'.</i>	R1P_W05
K_W16	Zna podstawowe zasady fizjologii żywienia zwierząt i tworzenia bazy pokarmowej, zna podstawowe pojęcia dotyczące przetwórstwa i technologii żywności oraz pasz stosowanych w żywieniu zwierząt. <i>Efekt może być osiągnięty w różnym stopniu na poszczególnych specjalnościach.</i>	R1P_W05 InżP_W01
K_W17	Zna podstawowe technologie informacyjne niezbędne w zawodzie rolnika. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści przedmiotu obligatoryjnego 'technologie informacyjne' oraz fakultatywnych 'zastosowanie informatyki w rolnictwie' i 'systemy baz danych'.</i>	R1P_W05 InżP_W02
K_W18	Zna budowę i zastosowanie podstawowych przyrządów pomiarowych, maszyn i urządzeń technicznych wykorzystywanych w rolnictwie. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści przedmiotu 'technika rolnicza'.</i>	R1P_W05 InżP_W02 InżP_W04
K_W19	Zna podstawy produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz związane z nimi zagrożenia dla środowiska. <i>Ten efekt jest jednym z najważniejszych w kierunkowym kształceniu zawodowym, więc nie powinny to być tylko „podstawy”. Na możliwość jego osiągnięcia wskazują treści przedmiotów: 'ogólna uprawa roli i roślin', 'szczegółowa uprawa roślin', 'ochrona roślin', 'chemia rolna'</i>	R1P_W06 InżP_W01 InżP_W04
K_W20	Ma wiedzę o roli, znaczeniu i zagrożeniach środowiska przyrodniczego oraz zachowaniu różnorodności biologicznej. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści przedmiotów: 'agroekologia' i 'ochrona środowiska'.</i>	R1P_W06 InżP_W05
K_W21	Ma wiedzę o stanie zasobów przyrody, racjonalnym ich wykorzystaniu oraz formach ochrony.	R1P_W06 InżP_W05

	<i>Ten efekt powinien być połączony z poprzednim, a jego osiągnięciu służą treści przedmiotów 'agroekologia' i 'ochrona środowiska'.</i>	
K_W22	Ma podstawową wiedzę na temat stanu i czynników determinujących funkcjonowanie i rozwój obszarów wiejskich. <i>Efekt może być osiągnięty w różnym stopniu na poszczególnych specjalnościach, głównie poprzez treści przedmiotów fakultatywnych (np. 'planowanie przestrzenne', 'spółdzielczość wiejska').</i>	R1P_W07 InżP_W05
K_W23	Ma podstawową wiedzę w zakresie utrzymania urządzeń, obiektów i systemów technicznych i technologii typowych dla obszarów rolniczych. <i>Efekt może być osiągnięty w różnym stopniu na poszczególnych specjalnościach, głównie poprzez treści przedmiotów fakultatywnych ('budownictwo rolnicze') i specjalnościowych (np. 'infrastruktura obszarów wiejskich', 'gospodarka wodna i energetyczna').</i>	R1P_W08 InżP_W02
K_W24	Ma podstawową wiedzę w zakresie dokumentacji technicznej, norm i katalogów oraz instrukcji obsługi maszyn i urządzeń rolniczych. <i>Efekt może być osiągnięty w znacznym stopniu poprzez treści przedmiotu 'technika rolnicza'.</i>	R1P_W09 InżP_W01 InżP_W02
K_W25	Zna i rozumie zasady ochrony własności intelektualnej, potrafi korzystać z zasobów bibliotecznych i patentowych. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści przedmiotu 'ochrona własności intelektualnej'</i>	R1P_W10 InżP_W05
K_W26	Zna podstawowe zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości z zakresu rolnictwa. <i>Efekt może być osiągnięty w znacznym stopniu poprzez treści przedmiotów fakultatywnych ('finansowanie rolnictwa', 'rachunkowość rolna', 'doradztwo rolnicze').</i>	R1P_W11 InżP_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U01	Opracowuje podstawowe założenia biznesplanu i planu marketingowego, zwłaszcza w zakresie rolnictwa i produkcji żywności. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_U01 InżP_U01 InżP_U02
K_U02	Planuje wielkość i rodzaj produkcji rolnej oraz obrót stada z uwzględnieniem możliwości technologicznych gospodarstwa rolnego oraz bazy żywieniowej. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_U01 InżP_U01 InżP_U02
K_U03	Posługuje się standardowymi urządzeniami stosowanymi w produkcji rolnej. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale nieweryfikowalny w trakcie studiów.</i>	R1P_U01 InżP_U07
K_U04	Samodzielnie podejmuje decyzje w zakresie planowania oraz produkcji zarówno w małym jak i dużym gospodarstwie rolnym. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale nieweryfikowalny w trakcie studiów.</i>	R1P_U01
K_U05	Potrafi dobrać pojazdy i środki transportu do rodzaju prac wykonywanych w rolnictwie.	R1P_U01 InżP_U05

	<i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	
K_U06	Potrafi porozumiewać się z podmiotami gospodarczymi zajmującymi się produkcją rolną (roślinną i zwierzęcą) w formie werbalnej, pisemnej i graficznej. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_U02
K_U07	Potrafi zastosować podstawowe technologie informatyczne w zakresie pozyskiwania, przetwarzania, gromadzenia i wykorzystywania danych, zwłaszcza z zakresu rolnictwa. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_U03 InżP_U02
K_U08	Wykonuje pod kierunkiem opiekuna proste zadania badawcze lub projektowe z zakresu rolnictwa, uzyskuje wyniki, podejmuje dyskusję oraz formułuje poprawne wnioski. <i>Efekt częściowo możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_U04 InżP_U01 InżP_U02
K_U09	Potrafi dobierać rośliny do warunków klimatyczno-glebowych i ekonomicznych danego rejonu. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_U05
K_U10	Potrafi planować zmianowanie roślin uprawnych do określonych warunków gospodarstwa rolniczego. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_U05
K_U11	Potrafi planować nawożenie organiczne i mineralne oraz zabiegi agrotechniczne odpowiednie do warunków glebowych i wymagań roślin uprawnych. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_U05 InżP_U03
K_U12	Umie stosować proste techniki mikrobiologiczne do oceny jakości środowiska oraz pasz i żywności. <i>Efekt może być osiągnięty tylko częściowo.</i>	R1P_U05 InżP_U03
K_U13	Potrafi planować warunki utrzymania zwierząt zapewniające ich dobrostan oraz odpowiedni poziom produkcji stada. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_U05 InżP_U03
K_U14	Potrafi ocenić zagrożenia chemiczne, mikrobiologiczne w aspekcie bezpieczeństwa pasz i żywności. <i>Efekt może być osiągnięty częściowo.</i>	R1P_U06 InżP_U07 InżP_U08
K_U15	Stosuje ekologiczne metody uprawy roślin i dobiera metody oraz środki ochrony roślin, zgodnie z zasadami integrowanej ochrony. <i>Weryfikacja efektu niemożliwa w trakcie studiów, a sam efekt odnosi się głównie do jednej specjalności.</i>	R1P_U06 InżP_U03 InżP_U05
K_U16	Potrafi wskazać mocne i słabe strony różnych technologii utrzymania zwierząt i pozyskiwania produktów pochodzenia zwierzęcego. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_U06 InżP_U07 InżP_U08
K_U17	Potrafi podejmować działania i rozwiązywać problemy zawodowe	R1P_U07

	w produkcji rolniczej i w najbliższym otoczeniu rolnictwa. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia w znacznym stopniu.</i>	
K_U18	Ma doświadczenia związane z rozwiązywaniem praktycznych zadań inżynierskich w rolnictwie. <i>Program studiów i baza materialna kształcenia nie dają podstaw do nabycia „doświadczenia” w tym zakresie przez studentów.</i>	R1P_U08 InżP_U06 InżP_U09
K_U19	Ma doświadczenie związane z utrzymaniem urządzeń i systemów technicznych i technologicznych typowych dla produkcji rolniczej. <i>Program studiów i baza materialna kształcenia nie dają podstaw do nabycia „doświadczenia” w tym zakresie przez studentów.</i>	R1P_U09 InżP_U10 InżP_U12
K_U20	Potrafi posłużyć się dokumentacją techniczną, normami i katalogami oraz instrukcjami obsługi maszyn i urządzeń rolniczych. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia w znacznym stopniu.</i>	R1P_U10 InżP_U11
K_U21	Umie przygotować pracę pisemną (sprawozdanie, projekt, referat, praca dyplomowa) z zakresu rolnictwa również w języku obcym lub wymagających wykorzystania obcojęzycznych źródeł. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia w znacznym stopniu.</i>	R1P_U11
K_U22	Posiada umiejętność przygotowania wystąpienia i prezentowania szczegółowych zagadnień, w tym również umiejętność selektywnego czytania literatury w języku obcym oraz wykorzystania obcojęzycznych źródeł z literatury fachowej związanej z rolnictwem. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia w znacznym stopniu.</i>	R1P_U12
K_U23	Umie posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 w zakresie słownictwa ogólnego i specjalistycznego związanego z rolnictwem, posiada umiejętność poprawnej komunikacji w środowisku zawodowym i sytuacjach życia codziennego. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia w znacznym stopniu.</i>	R1P_U13
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	Ma świadomość konieczności ustawicznego uczenia się i pogłębiania wiedzy zawodowej. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_K01 R1P_K07
K_K02	Jest odpowiedzialny za pracę własną oraz pracę zespołu, potrafi współpracować w ramach zespołu, kierować pracą zespołową. <i>Efekt częściowo możliwy do osiągnięcia, ponieważ mało jest elementów pracy zespołowej w procesie kształcenia.</i>	R1P_K02
K_K03	Potrafi określić priorytety podczas realizacji określonego zadania. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1P_K03
K_K04	Ma świadomość odpowiedzialności wiążącej się z zawodem rolnika. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale jest trudno weryfikowalny.</i>	R1P_K04 InżP_K01

K_K05	Ma świadomość odpowiedzialności za jakość i bezpieczeństwo produkcji żywności. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale jest trudno weryfikowalny.</i>	R1P_K05 InżP_K01
K_K06	Ma świadomość niekorzystnych skutków działalności rolniczej dla środowiska przyrodniczego oraz potrzeby zapobiegania tym skutkom. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale jest trudno weryfikowalny.</i>	R1P_K06 InżP_K01
K_K07	Potrafi wykorzystać wiedzę zawodową do planowania i podejmowania własnej działalności w rolnictwie i jego najbliższym otoczeniu. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale małe są możliwości jego weryfikacji w trakcie studiów.</i>	R1P_K08 InżP_K02

Należy stwierdzić, że zdecydowana większość zakładanych efektów kształcenia, zwłaszcza w zakresie wiedzy oraz kompetencji społecznych, jest możliwa do uzyskania poprzez realizację przyjętego programu studiów. Dostrzegane mniejsze możliwości uzyskania efektów w zakresie umiejętności wynikają głównie ze skromnej bazy materialnej kształcenia zawodowego i małego wymiaru praktyki zawodowej w programie studiów (8 tygodni). Uczelnia, pomimo przyjęcia praktycznego profilu kształcenia od roku akademickiego 2012/2013, zmniejszyła wymiar praktyki zawodowej z dotychczasowych 10 do 8 tygodni. Częściowo ten mankament jest łagodzony przez znaczny wymiar ćwiczeń terenowych w ramach 9 przedmiotów (łącznie 135 godzin), ale brak jest wskazania przedmiotowych treści tych zajęć.

Matryca pokrycia efektów kształcenia w przedmiotach jest przez Uczelnię opracowana nie dość starannie. Ponadto wskazywane szczegółowe efekty kształcenia w poszczególnych przedmiotach nie mają niekiedy pokrycia w treściach tych przedmiotów (np. 'chemia', 'technika rolnicza', 'ogólna technologia żywności'). W przedmiocie 'agrofizyka' efekty kształcenia i treści przedmiotu nie odpowiadają jego nazwie. Są w nim niektóre treści fizyki, a brak tego co odpowiada przedrostkowi „agro”.

Przedmioty planu studiów pogrupowano na kształcenia: ogólnego (6 przedmiotów), podstawowego (8), kierunkowego (16) i specjalnościowego (24-27). Trzy pierwsze grupy obejmują przedmioty obligatoryjne dla wszystkich studentów kierunku. Do przedmiotów specjalnościowych zaliczono wadliwie niektóre występujące we wszystkich specjalnościach, więc nie są one specjalnościowymi (np. 'agrofizyka', 'grafika inżynierska', 'bezpieczeństwo pracy i ergonomia', 'ochrona własności intelektualnej', 'elektyw prawniczy', elektów marketing i zarządzanie', 'elektyw przetwórstwa żywności', 'elektyw doradztwa rolniczego'). W rzeczywistości więc zakres kształcenia specjalnościowego jest znacznie mniejszy od wykazywanego przez Uczelnię.

Sekwencja przedmiotów i treści kształcenia jest na ogół poprawna, choć ma też mankamenty. Logika następstwa treści sugeruje na przykład realizację przedmiotu 'organizacja i ekonomika rolnictwa' po przedmiotach „technologicznych” (takich jak np.

'chów zwierząt', 'szczegółowa uprawa roślin', 'łąkarstwo'), a nie przed nimi. Także przedmiot 'hodowla roślin' powinien poprzedzać przedmiot 'nasiennictwo', a przedmiot 'ochrona roślin' powinien poprzedzać przedmiot 'szczegółowa uprawa roślin' (lub być równoległe). Seminarium dyplomowe (45 godz.), usytuowane dopiero w VII semestrze, jest zbyt późno aby spełniło swą rolę w przygotowaniu studentów do wykonania pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego.

Osiąganiu zakładanych efektów kształcenia służy m.in. praktyka zawodowa, będąca integralną częścią programu studiów. Dotychczas jest ona realizowana w wymiarze 10 tygodni (50 dni). Programowanie praktyki, jej organizacja i realizacja nie wzbudzają istotnych zastrzeżeń. Są sformułowane cele praktyki, jej założenia programowe, wykaz umiejętności jakie powinien student uzyskać, warunki zaliczenia. Zakres oczekiwanych umiejętności do nabycia przez studentów podczas praktyki jest nawet nadmierny w stosunku do czasu jej trwania. Organizacją praktyk i ich zaliczaniem zajmuje się Instytutowy Kierownik Praktyk. Przedłożony przez uczelnię wykaz miejsc odbywania praktyk przez studentów kierunku wskazuje, że na ogół są to jednostki (gospodarstwa rolne, przedsiębiorstwa, instytucje) właściwe do realizacji programu praktyki. Różnorodność tych podmiotów sprawia jednak, że w niektórych spośród nich nie wszystkie zakładane cele i umiejętności mogą być osiągnięte. Otóż program praktyk obejmuje niemal wyłącznie fakty i zjawiska dotyczące organizacji gospodarstw rolnych i technologii wytwarzania produktów rolniczych w gospodarstwach, więc tych umiejętności nie może nabyć student odbywający praktykę w przedsiębiorstwach przetwórstwa rolno – spożywczego lub innych z otoczenia rolnictwa. Studenci pytani o praktyki nie zgłaszali jednak zastrzeżeń, a wręcz uznawali je jako ważny element kształcenia. Niepokojącym jest jednak zmniejszenie wymiaru praktyki zawodowej, z 10 do 8 tygodni, w nowym programie studiów, zwłaszcza o profilu praktycznym.

Nakład pracy studentów konieczny do „zaliczenia danego przedmiotu” jest wyrażony liczbą punktów ECTS. Takie określanie nakładu pracy jest rozumiane jako osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w danym przedmiocie. Uczelnia nie podaje jaka liczba godzin pracy odpowiada 1 pkt. ECTS. Program studiów jest tak skonstruowany, że sumaryczna liczba punktów ECTS w każdym semestrze wynosi 30, a do ukończenia studiów wymagane jest uzyskanie 210 pkt. (w tym 12 pkt. za praktykę zawodową i 15 pkt. za wykonanie pracy dyplomowej). Program studiów stacjonarnych obejmuje 2200 godzin zajęć z udziałem nauczyciela, co odpowiada 88 pkt. ECTS. (42% ogólnej liczby ECTS). Na studiach niestacjonarnych wynosi to odpowiednio około 27%. Oznacza to, że większość nakładu pracy studenta przypada na jego samokształcenie i pracę własną.

Nakład pracy studenta w poszczególnych przedmiotach wyceniono na 2 – 6 ECTS. Uwzględniając treści programowe przedmiotów te nakłady pracy można uznać za właściwe. System ECTS ma jednak małe znaczenie w indywidualizacji procesu kształcenia. Jest on wykorzystywany jedynie przy przyznawaniu prawa do warunkowej kontynuacji studiów na kolejnym semestrze. Przyjęto dopuszczalny „dług” studenta do kontynuacji studiów na poziomie 15 pkt. ECTS. Można uznać, że jest on nieco za wysoki. System ECTS nie służy

wymianie międzyuczelnianej i międzynarodowej, ponieważ wymiana taka praktycznie nie istnieje.

Zakładane efekty kształcenia znajdują uzasadnienie w kierunkowych treściach programowych. Także organizacja kształcenia i stosowane metody dydaktyczne są na ogół odpowiednie do realizacji treści programowych. Jednak możliwości uzyskania poszczególnych efektów są niejednakowe. Czynnikiem sprzyjającym osiągnięciu zakładanych efektów jest pochodzenie większości studentów kierunku i stąd ich zainteresowanie kierunkową wiedzą i umiejętnościami rolniczymi. Czynnikiem ograniczającym pełne osiągnięcie efektów są natomiast: skromna baza materialna kształcenia praktycznego Uczelni; mały wymiar praktyk zawodowych w programie studiów; stosunkowo mało liczna kadra nauczycieli akademickich. Niekiedy nauczyciele akademicy, aby wykonać obowiązujące ich pensum dydaktyczne, realizują po kilka przedmiotów, w tym niektórych odbiegających od ich kompetencji merytorycznych. Pomimo to można uznać, że zakładane efekty kształcenia, treści programowe i stosowane metody dydaktyczne są komplementarne w stopniu zadowalającym.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Zdecydowana większość zakładanych efektów kształcenia, zwłaszcza w zakresie wiedzy oraz kompetencji społecznych, jest możliwa do uzyskania poprzez realizację przyjętego programu studiów. Nie wszystkie efekty dotyczące umiejętności, ważne w praktycznym profilu kształcenia, mogą być w pełni osiągnięte. System ECTS wskazuje, że efekty kształcenia mają być osiągnięte w przeważającej części poprzez pracę własną studentów. Uściślenia wymaga matryca pokrycia poszczególnych efektów kształcenia. Program studiów wymaga korekt dotyczących sekwencji treści kształcenia.

3.2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe i stosowane metody dydaktyczne są komplementarne w stopniu zadowalającym.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

W Instytucie Rolnictwa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie zatrudnionych jest (prowadzi zajęcia na kierunku rolnictwo) **28. osób**, w tym **10** z tytułem naukowym profesora, **1** ze stopniem doktora habilitowanego **14** ze stopniem naukowym doktora oraz **3** magistrów.

Przedstawione do oceny minimum kadrowe kierunku „rolnictwo” obejmuje **9 nauczycieli**, w tym - **3** profesorów (dla dwóch osób jest to podstawowe miejsce pracy dla jednej

dodatkowe miejsce pracy), **6 doktorów**, przy czym dla wszystkich tych osób uczelnia w Lesznie stanowi podstawowe miejsce pracy – trzy osoby zatrudnione są na stanowisku docenta, dwie na stanowisku starszego wykładowcy jedna na stanowisku asystenta (doktorat obroniła w 2012 r) Wszystkie przedstawione do minimum kadrowego osoby reprezentują obszar nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych - w dyscyplinie agronomia 7 osób, zootechnika 2 osoby,

Uwzględniając kompetencje merytoryczne nauczycieli stanowiących minimum kadrowe kierunku studiów, a także pozostałych nauczycieli uczestniczących w realizacji programu studiów, można uznać, że ten skład osobowy pozwala osiągać zakładane efekty kształcenia. Nauczyciele posiadający stopnie naukowe reprezentują oni różne dyscypliny i specjalności naukowe. Najliczniejszymi (10 osób) są przedstawiciele dyscypliny 'agronomia', najbardziej odpowiadającej kierunkowi studiów. Następnich 9 osób reprezentuje nauki rolnicze w dyscyplinach technologia żywności i żywienia, inżynieria rolnicza, zootechnika. W składzie kadry są też pojedynczy przedstawiciele nauk biologicznych, fizycznych, matematycznych i technicznych. Skład kadrowy pozwala także na realizację praktycznego profilu kształcenia ponieważ 5 osób zaliczonych do minimum kadrowego posiada doświadczenie praktyczne w jednostkach gospodarczych. Mankamentem składu kadrowego ocenianego kierunku studiów jest brak przedstawicieli nauk humanistycznych, przez co przedmioty z tego zakresu prowadzą osoby reprezentujące nauki rolnicze, niemające dorobku naukowego z tego zakresu.

Kwalifikacje naukowe osób wchodzących w skład minimum kadrowego zostały określone na podstawie przedłożonych dokumentów potwierdzających ich uzyskanie (akt nadania tytułu naukowego profesora, stopnia naukowego doktora habilitowanego, stopnia naukowego doktora).

Minimum kadrowe dla ocenianego kierunku studiów zostało określone zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243 poz. 1445, z późn. zm.) tj.:

- § 14 ust. 1, zgodnie z którym dla studiów pierwszego stopnia minimum kadrowe stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora;
- § 13 ust. 1, który stanowi iż do minimum kadrowego wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w Uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów;
- § 13 ust. 3 stanowiącym, iż osobiście prowadzą na kierunku „rolnictwo” co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej 60 godzin w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra.

Wskazane osoby do minimum kadrowego w roku akademickim 2012/2013 złożyły przed 30 czerwca 2012 roku oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego kierunku „rolnictwo” na poziomie studiów I stopnia (jedno oświadczenie zostało złożone po tej dacie; szczegóły przedstawiono w załączniku nr 5 do raportu). Stosowana forma oświadczeń w Uczelni pozwala stwierdzić spełnienie wymogów określonych w art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym

W wyniku przeprowadzonej analizy dokumentacji stwierdza się, iż w przypadku wszystkich osób stanowiących minimum kadrowe powyższe wymogi zostały spełnione.

Ocena stabilności minimum kadrowego (częstotliwości zmian jego składu).

Na podstawie otrzymanych informacji o stanie minimum kadrowego na przełomie ostatnich trzech lat akademickich można stwierdzić, iż stabilność minimum kadrowego nie została zachwiana. Z otrzymanych informacji wynika, iż zachodzące zmiany w składzie osobowym były spowodowane zjawiskami naturalnymi oraz podejmowanymi działaniami naprawczymi wynikającymi z ankiet studenckich. W obecnej chwili można stwierdzić spełnienie niezbędnych warunków do prowadzenia kształcenia na kierunku „rolnictwo” na poziomie studiów I stopnia w zakresie minimum kadrowego, którego stabilność nie powinna być zagrożona.

Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 05.10.2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243 poz. 1445, z późn. zm.). Wynosi 1: 20 przy wymaganym 1:60.

Przedstawiony do oceny wykaz pozostałych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku rolnictwo obejmuje łącznie 20 osób. Według planu na rok 2012/2013 osoby te rzeczywiście prowadzą zajęcia na kierunku rolnictwo oprócz osób stanowiących minimum kadrowe (9 pracowników). W tej grupie jest 8 osób z tytułem naukowym profesora, 8 ze stopniem naukowym doktora (4 nauk rolniczych, 1 nauk przyrodniczych 2 nauk technicznych 1 nauk matematycznych) i 4 osoby ze stopniem naukowym magistra inżyniera. Zespół oceniający nie stwierdził przypadku prowadzenia wykładów przez osoby posiadające tytuł magistra inżyniera.

Uczelnia dysponuje kadram z dziedziny nauk rolniczych o dorobku bezpośrednio dotyczącym wizytowanego kierunku „rolnictwo”. Jednak obsada zajęć dydaktycznych w wielu przypadkach budzi wątpliwości, gdyż pracownicy realizują bardzo różnorodny zestaw przedmiotów mieszczących się co prawda w obszarze nauk rolniczych i w kierunku rolnictwo ale często odległych od ich specjalności naukowych. Na przykład specjalista z zakresu

ekonomiki rolnictwa prowadzi zajęcia z ogólnej i szczegółowej uprawy roślin, dr nauk rolniczych z ogrodnictwa a specjalista z ochrony i kształtowania środowiska z budownictwa rolniczego.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich: Zespół Oceniający odbył przewidziane w procedurach oceny spotkanie z nauczycielami prowadzącymi zajęcia na kierunku „rolnictwo” w dniu 14 grudnia 2012 roku. W spotkaniu wzięło udział 15 osób. Na wstępie Przewodnicząca Zespołu przedstawiła krótko zakres działania Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz procedurę oceny programowej kierunków studiów. Przedmiotem szerszej dyskusji były następujące zagadnienia

- problem organizacji praktyk studenckich, możliwość odbywania praktyk i ćwiczeń w zakładach przemysłu przetwórczego, konieczność wprowadzenia systemowej kontroli praktyk
- współpraca Uczelni z regionem, społeczne oddziaływanie uczelni na lokalne środowisko
- duże zaangażowanie się studentów w proces kształcenia, specyficzne potrzeby młodzieży pochodzącej ze wsi i małych ośrodków
- poziom i charakter prac dyplomowych
- celowość tworzenia specjalizacji
- uzasadnienie przyjęcia praktycznego profilu kształcenia
- rozwój kadry, możliwość prowadzenia badań naukowych

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Struktura kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych umożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt posiadania dużego doświadczenia zawodowego przez większość nauczycieli akademickich a zwłaszcza przez osoby wliczone do minimum kadrowego, co ma zasadnicze znaczenie przy przyjętym przez Instytut praktycznym profilu kształcenia W przypadku niektórych nauczycieli akademickich zwraca uwagę fakt prowadzenia zajęć nie pełni zgodnych z ich specjalnością naukową. Należy zatem zwrócić uwagę na zobligowanie nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku do zwiększenia ich aktywności naukowej, która wyrażałaby się publikacjami zgodnymi z zakresem prowadzonych zajęć dydaktycznych.

4.2) Wymagania dotyczące minimum kadrowego na kierunku „rolnictwo” na studiach I stopnia jest spełnione – stanowi je łącznie - 9 osób, 3 z tytułem naukowym profesora oraz 6 osób ze stopniem naukowym doktora. 7 osób posiada dorobek naukowy związany w kierunkiem studiów, 2 osoby z dziedziny związanej z ocenianym kierunkiem studiów.

4.3) Instytut Rolnictwa PWSZ w Lesznie prowadzi spójną i konsekwentną politykę kadrową, większość pracowników zaliczonych do minimum kadrowego (z wyjątkiem jednej osoby) jest zatrudnionych w ocenianej Uczelni na pierwszym miejscu pracy. Należy również podkreślić, że w ostatnim czasie Uczelnia zatrudniła kilku młodych doktorów, którzy wykazują duże zaangażowanie w podnoszeniu jakości kształcenia, są również zainteresowani własnym rozwojem naukowym i awansem zawodowym.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Siedzibę Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amora Komeńskiego w Lesznie stanowią obiekty zlokalizowane w budynku głównym Uczelni przy ul. Mickiewicza 15 . Instytut Rolnictwa korzysta z sal wykładowych i ćwiczeniowych w tym budynku oraz z pracowni i laboratoriów znajdujących się w Centrum Kształcenia Praktycznego oraz a Zespole Szkół Rolniczo-Budowlanych w Lesznie przy ul. 1 Maja 1. W budynku głównym znajdują się sale wykładowe o łącznej powierzchni około 1900 m², dwie pracownie komputerowe o pow. 145 m² wyposażone w stanowiska dla 75 studentów (50 stanowisk), jedna pracownia językowa. Sale wykładowe są wyposażone w środki audiowizualne w tym projektory multimedialne i zestawy komputerowe. Budynek jest klimatyzowany, przystosowany do użytkowania przez osoby niepełnosprawne (specjalne windy) , imponujące wrażenie robi nowoczesna aula wielofunkcyjna z składającą się z 6 sal, 3 z nich można połączyć w salę widowiskową na 600 miejsc z dużą sceną i pełnym nagłośnieniem. Studenci Instytutu Rolnictwa korzystają także z niektórych sal w Centrum Kształcenia Praktycznego gdzie zlokalizowane są między innymi pracownie komputerowe i pracownia fizyki. Wszystkie te pomieszczenia są precyzyjnie oznakowane, czyste, zadbane i robią ogólnie bardzo dobre wrażenie. Znacznie gorzej wygląda baza lokalowa w zespole Szkół Rolniczo-Budowlanych. W starych zabytkowych gmachach studenci korzystają ze szkolnych pracowni chemicznej, mikrobiologicznej, produkcji zwierzęcej i biologii. Są to typowe sale szkolne z bardzo skromnym wyposażeniem laboratoryjnym i prowadzenie na odpowiednio wysokim poziomie zajęć z przedmiotów zawodowych i kierunkowych jest w tych warunkach bardzo trudne, zwłaszcza, że wykorzystanie tych sal musi być uzgadniane z dyrekcją Zespołu Szkół a wszystkie pomieszczenia nie są własnością Uczelni a jedynie jej użyczane.

Uczelnia dysponuje odrębnym budynkiem, pełniącym funkcję domu studenckiego, w którym mogą być zakwaterowani studenci kierunku rolnictwo.

Zespół Oceniający zapoznał się ze wszystkimi salami wykładowymi i ćwiczeniowymi, udostępniona została nam także pełna dokumentacja posiadanej aparatury i sprzętu dydaktycznego. Stwierdzono, że w pracowniach są co prawda stanowiska laboratoryjne (po 18 stanowisk w pracowni), ale studenci pracują na przestarzałym sprzęcie, a wielu

niezbędnych aparatów i instrumentów brakuje. W wyposażeniu Instytutu znajdują się między innymi takie urządzenia i przyrządy jak np :

- stoły laboratoryjne, wyposażone w instalacje wodną, gazową i elektryczną,
- degestoria,
- wagi techniczne,
- komora Wilsona,
- ekсыkatory,
- pehametry,
- wirówka Gerbera,
- termoalkomoetr,
- termo cukromierz,
- laktodensymetr,
- biureta automatyczna 25ml DURAN i 50 ml (dwie sztuki),
- waga analityczna TYP:XA160 profesjonalna,
- piec muflowy FCF 2,5SP,
- suszarka laboratoryjna (1 sztuka !),
- łaźnia wodna MLL 147/4/A/15,
- wagi laboratoryjne (kilka sztuk) i techniczne,
- mikroskopy optyczne –12 sztuk w pracowni mikrobiologicznej i 36 w pracowni biologicznej, 4 w pracowni zootechnicznej,
- destylarki .

Powyższe bardzo skromne i przestarzałe wyposażenie znajduje się głównie w pracowniach Zespołu Szkół Rolniczo-Budowlanych, które są Uczelnią udostępniane, pomimo że Uczelnia w przeszłości częściowo finansowała zakup sprzętu laboratoryjnego.

Oprócz tego w pracowniach znajdują się gotowe preparaty mikroskopowe, plansze, tablice, eksponaty, zdjęcia, zielniki, modele i szkielety anatomiczne itp., ale generalnie jest to wyposażenie bardzo skromne i w wysokim stopniu zdekapitalizowane, nie pozwalające na prowadzenie zajęć dydaktycznych ze studentami na odpowiednim poziomie zapewniającym zrealizowanie określonych efektów kształcenia na studiach inżynierskich, zwłaszcza o profilu praktycznym. Stosunkowo dobrze wyposażona jest pracownia mikrobiologiczna, ale w pracowni chemicznej brakuje np. aparatów do oznaczania azotu, spektrofotometrów, brakuje odpowiedniego oprzyrządowania pracowni biologii do prowadzenia np. zajęć z fizjologii roślin (nie stwierdzono posiadania ani jednego chlorofilometru czy aparatów do pomiarów LAI). Bardzo skromnie wygląda również wyposażenie w sprzęt i aparaturę pracowni produkcji zwierzęcej.

Ta baza kształcenia umiejętnościowo – praktycznego nie pozwala na pełne osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie umiejętności o symbolach K_U08, K_U12, K_U18, K_U19, a

także na poglądowo – czynnościową realizację zajęć ćwiczeniowych w wielu przedmiotach kształcenia kierunkowego i specjalnościowego.

Zespół Oceniający zapoznał się również z organizacją i zasobami biblioteki uczelnianej. Biblioteka powstała w 1999 roku a od 2007 mieści się w nowym budynku przy ul. Opalińskich 1. Jest to obiekt 3 kondygnacyjny, nowocześnie wyposażony o powierzchni użytkowej 2100 m², dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zasoby Biblioteczne to wg stanu na 31.12.2011 42850 książek, zbiory kaset magnetofonowych, map, druków muzycznych i norm, w sumie prawie 45 tysięcy pozycji. Biblioteka prenumeruje 106 tytułów czasopism, wśród nich czasopisma rolnicze potrzebne w realizacji dydaktyki na kierunku rolnictwo np. Hodowla i Chów bydła, Przegląd Hodowlany, Przemysł Zbożowo-Młynarski, Top Agrar, Wiadomości Melioracyjne i Łąkarskie, Wieś i Rolnictwo, Woda – Środowisko – Obszary Wiejskie. Biblioteka udostępnia wirtualne bazy danych takie jak EBSCO, baza czasopism Sringera i Elseviera, Web of Knowledge, Wille -Blackwell i SCOPUS. Zasoby uzyskane na podstawie licencji są dostępne w całej sieci Uczelni (budynek główny, biblioteka, dom studenta) oraz dla zarejestrowanych użytkowników Wi-Fi. Od roku 2010 Biblioteka udostępnia bezpłatny dostęp do publikacji objętych projektem e-Publikacje Nauki Polskiej (w tym 120 tytułów z kierunku rolnictwo) Biblioteka jest całkowicie skomputeryzowana, a od 2010 roku działa nowoczesny system zabezpieczania i kontroli zbiorów RFID. Zasoby biblioteczne pozwalają na realizację programu na studiach rolniczych pierwszego stopnia. Biblioteka dysponuje podstawowymi zestawami podręczników naprowadzone przedmioty zawodowe np. z zakresu ogólnej uprawy roli i roślin, szczegółowej uprawy roślin, mechanizacji rolnictwa, łąkarstwa, gleboznawstwa, ochrony roślin, botaniki, fizjologii roślin, chowu i hodowli zwierząt, ekonomiki rolnictwa. Należy podkreślić dużą liczbę pozycji dotyczących specyfiki regionalnej, mankamentem jest natomiast mało książek i czasopism zagranicznych.

Studenci dobrze oceniają bazę dydaktyczną Uczelni. Sale wykładowe są przestronne i odpowiednio oświetlone, pracownie są wyposażone w sprzęt komputerowy czynny i sprawny oraz w nowoczesny sprzęt multimedialny. Zajęcia na kierunku „rolnictwo” prowadzone są również w budynkach innych instytucji czy szkół, które zapewniają studentom dostęp do specjalistycznego sprzętu, który niestety jest niekompletny i przestarzały. Na terenie całej Uczelni istnieje możliwość dostępu do Internetu oraz komputerów. Studenci uważają księgozbiór Biblioteki i Czytelni za wystarczający, zaznaczyli również, że jest on konsekwentnie powiększany. Dostępna jest literatura fachowa i czasopisma branżowe. Katalog Biblioteki jest w pełni skomputeryzowany. Również wiele materiałów dydaktycznych dostępnych jest dla studentów w formie elektronicznej.

Infrastruktura Uczelni dostosowana jest do potrzeb studentów niepełnosprawnych ruchowo. W budynku znajdują się windy, podjazdy oraz toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

Dobór instytucji, w których studenci odbywają praktyki jak i moment ich odbywania oceniony został bardzo pozytywnie. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wyrazili opinię, że instytucje w których odbywają praktyki umożliwiają im zastosowanie zdobytej wiedzy w praktyce i zapewniają skuteczną jej weryfikację.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Kierunek „rolnictwo” w Instytucie Rolniczym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im Jana Amora Komeńskiego w Lesznie obecnie dysponuje **skromną bazą dydaktyczną i naukową**, która nie pozwala na zapewnienie studentom odpowiedniej jakości kształcenia. Brak sprzętu laboratoryjnego i nowoczesnej aparatury badawczych uniemożliwia lub przynajmniej bardzo utrudnia pracownikom naukowym realizację zajęć ćwiczeniowych i laboratoryjnych na odpowiednim poziomie. Jedynie sale wykładowe i seminaryjne mieszczące się w budynku głównym Uczelni są pomieszczeniami nowoczesnymi, funkcjonalnymi i wyposażonymi w sprzęt multimedialny. Pozytywnie ocenić można też zbiory literatury i warunki jej udostępniania w bibliotece PWSZ oraz infrastrukturę i organizację biblioteki. Zespół Oceniający dostrzega zaangażowanie pracowników w poprawę obecnego stanu bazy materialnej. Uwagi Zespołu dotyczące bazy i infrastruktury spotkały się ze zrozumieniem władz Instytutu i władz Rektorskich, które obiecały wszechstronną pomoc w unowocześnieniu bazy dydaktycznej i uwzględnienie potrzeb Instytutu przy najbliższych planach inwestycyjnych. Uczelnia w swym budynku dysponuje infrastrukturą umożliwiającą osobom niepełnosprawnym ruchowo uczestniczenie w zajęciach, bez konieczności pomocy innych osób, ale brak takiego przystosowania w wynajmowanych obiektach od innych jednostek. **Efekty kształcenia na ocenianym kierunku „rolnictwo”, a zwłaszcza prowadzenie na odpowiednim poziomie przedmiotów kierunkowych i podstawowych w istniejącej infrastrukturze materialnej jednostki są trudne do zrealizowania.**

6.Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Instytut Rolnictwa PWSZ w Lesznie nie posiada własnej bazy do prowadzenia badań naukowych, ale pracownicy Instytutu korzystają z bazy naukowej Instytutu Hodowli Zwierząt i Katedry Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz Katedry Hodowli Małych Ssaków i Surowców Zwierzęcych oraz Katedry Łąkarstwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Łącznie w latach 2008-2010 pracownicy Instytutu Rolnictwa opublikowali 53 publikacje w tym 15 prac twórczych. Znaczący dorobek naukowy mierzony liczbą recenzowanych publikacji związany jest z dyscypliną zootechnika, a zwłaszcza z metodami doskonalenia zwierząt, dobrostanu zwierząt futerkowych, wpływu dodatków paszowych na produktywność zwierząt futerkowych. Część tych badań była

rezultatem trzech grantów prowadzonych przez pracowników Instytutu Rolnictwa, a zagadnienia związane z hodowlą zwierząt futerkowych mogą być bardzo pomocne w kształceniu studentów z zakresu produkcji zwierzęcej, czego potwierdzeniem są np. prace inżynierskie wykonywane przez studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych PWSZ w Lesznie. Należy podkreślić fakt uzyskania w 2012 roku przez pracownicę Instytutu Rolnictwa stopnia doktora nauk rolniczych. Badania realizowane przez doktorantkę mają ścisły związek z nauczaniem przedmiotów kierunkowych np. nasiennictwa, hodowli roślin, łąkarstwa, genetyki. Istotna dla procesu dydaktycznego jest również aktywność studentów, którzy brali udział w badaniach dotyczących produkcji zwierzęcej oraz aktywność Koła Naukowego Agronom, którego członkowie prezentowali postery na zorganizowanej przez Koło konferencji na temat „Ekonomicznych aspektów rozwoju wsi i rolnictwa w Polsce”. Uczelnia kształci studentów na kierunku „rolnictwo” na poziomie studiów pierwszego stopnia (inżynierskich) o profilu praktycznym, dlatego też prowadzenie badań naukowych nie jest obligatoryjne.

W raporcie samooceny zamieszczona jest informacja o prowadzonych przez Uczelnię badaniach naukowych oraz udziale studentów w tych badaniach (wynikiem ich wkładu były prace inżynierskie w odpowiednich obszarach badań). Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie mieli jednak wiedzy na ten temat. Zaznaczyli natomiast, że mają swobodę przy wyborze tematów prac dyplomowych.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego *ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych studiów magisterskich.*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Instytut Rolnictwa PWSZ jest jednostką dydaktyczną i w ramach działalności statutowej nie jest zobligowany do prowadzenia badań naukowych. Dlatego działalność naukowa jest prowadzona w ograniczonym zakresie, ale istnieją elementy i dowody takiej aktywności nauczycieli akademickich zatrudnionych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

Zasady rekrutacji na studia regulują Uchwały Senatu PWSZ w Lesznie. Na studiach I stopnia kierunku „rolnictwo” w postępowaniu kwalifikacyjnym bierze się pod uwagę wyniki egzaminu dojrzałości, przy czym preferowane jest uwzględnienie ocen uzyskanych na egzaminie maturalnym z przedmiotów biologia i chemia. Instytut Rolnictwa nie ustala progu punktowego dla kandydatów na kierunek rolnictwo, w związku z powyższym na studia przyjmuje się wszystkich kandydatów, bez ich selekcji. Obowiązujące zasady nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów na studia. Postępowanie kwalifikacyjne prowadzone przez Uczelnię jest nakierowane na pozyskanie możliwie największej liczby studentów, co nie

odbiega od praktyk stosowanych w tym zakresie w innych jednostkach prowadzących ten kierunek w Polsce.

Wielkość rekrutacji (30 studentów na studia stacjonarne i 30 studentów na studia niestacjonarne) należy uznać za korzystną w stosunku do potencjalnych możliwości kadrowych Instytutu Rolnictwa.

Ocena prawidłowości określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia (ogólnych i szczegółowych dla kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia) dla realizowanego programu według standardu oraz dla rozpoczętej realizacji programu według KRK jest pozytywna. Realizowane plany i programy studiów (z wyjątkiem roku akademickiego 2012/2013) zostały opracowane pod kątem spełnienia standardów kształcenia. W tym kontekście nakład pracy studenta można ocenić na podstawie liczby punktów ECTS przypisanej poszczególnym przedmiotom, realizowanym w kolejnych semestrach. Na spotkaniu z Zespołem oceniającym studenci wypowiedzieli się, że o obecnie realizowanych programach są dobrze poinformowani. Mają dostęp do sylabusów, które ich zdaniem są sformułowane w sposób jasny i wyczerpujący. Uczelnia umożliwia dostęp do nich zarówno w formie papierowej, przez wywieszenia na tablicy ogłoszeń, jak i w formie elektronicznej.

System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany generalnie na zdobywanie wiedzy, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen. Również zgodnie z opinią studentów system oceny studentów jest obiektywny i przejrzysty. Zakres wymaganego materiału, forma przeprowadzenia oraz zasady oceniania prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych są przedstawiane studentom przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach. Studenci uważają, że formy przeprowadzenia egzaminów zapewniają obiektywizm ocen. Na indywidualną prośbę studenci mają dostęp do swoich prac zaliczeniowych oraz uzyskania informacji zwrotnej o popełnionych błędach w czasie godzin wyznaczonych przez wykładowców na konsultacje. Studentom są znane również zasady przystępowania do egzaminów poprawkowych oraz korzystania z egzaminu komisyjnego, które określa Regulamin Studiów.

System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces kształcenia się i zdobywania umiejętności praktycznych. Zachowana jest przejrzystość ocen a wymagania podawane są przez wykładowców na zajęciach i są powszechnie znane studentom.

Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość uczestnictwa w wymianach studenckich oraz praktykach zagranicznych w ramach programu Erasmus. Informacje dotyczące wymiany i programu znajdują się na stronie internetowej oraz w Dziale Nauki Współpracy z Zagranicą i Programów UE. Kryteriami uczestnictwa w wymianie są dobre wyniki w nauce i komunikatywna znajomość języka obowiązującego w kraju do którego się wyjeżdża. Są to jednak tylko możliwości, a faktycznie brak jest wymiany studentów z uczelniami

zagranicznymi lub krajowymi. W ostatnich latach nieliczni studenci uczestniczyli tylko w zagranicznych praktykach zawodowych.

Studenci wizytowanego kierunku obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie posiadali informacji o wymianach studenckich. Pytani o przyczyny braku zainteresowania wymianą zagraniczną zwracali uwagę na ograniczenia finansowe oraz czasowe.

Wiedza studentów dotycząca wymian jest znikoma. Istotnym faktem jest również brak informacji na temat transferu osiągnięć osób powracających z wymiany zagranicznej.

System opieki naukowej i dydaktycznej

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci zwracali uwagę na bardzo dobre relacje z władzami Uczelni, Instytutu oraz z kadrą dydaktyczną. Ich zdaniem są to w większości osoby wykwalifikowane, dobrze przygotowane merytorycznie i przyjazne studentom. Prowadzący są dostępni podczas konsultacji, a aby ułatwić kontakt ze sobą podają oni do ogólnej informacji swoje adresy e-mail oraz czasami numery telefonów.

Sylabusy są ogólnodostępne i zawierają treści kształcenia, tematy wykładów oraz ćwiczeń, literaturę przedmiotu oraz formy zaliczeń. Strukturę i treści sylabusów należy ocenić pozytywnie. Studenci za najbardziej przydatne uważają podanie w „Kartach Przedmiotu” tematyki zajęć, co pozwala im na dokładne śledzenie materiału. Wymagana przez wykładowców literatura, zdaniem studentów, nie odbiega tematyką do kierunku studiów oraz specjalności.

Studenci pozytywnie ocenili dostęp do najbardziej dla nich znaczących informacji, poprzez platformę Moodle, która zapewnia dostęp do informacji dotyczących przebiegu studiów (podział godzin, oceny z zaliczeń i egzaminów, plan studiów, informacje o prowadzących, o pracach dyplomowych itp.), informacji finansowych (terminy płatności, stypendia, odsetki itp.) oraz zamieszczanie informacji w gablotach przy Sekretariacie Instytutu.

Studenci w trakcie spotkania wskazali, że mają bardzo dużą swobodę w momencie dokonywania wyboru seminarium oraz tematu pracy dyplomowej. Zapytani o liczbę osób w grupach odpowiedzieli, że jest wystarczająca do prawidłowego prowadzenia zajęć. Każda grupa ma wyznaczone godziny konsultacji, w których może przyjść i porozmawiać na temat swojej pracy dyplomowej.

Studenci podkreślali, iż preferowaliby naukę języków obcych z wykorzystaniem słownictwa specjalistycznego, który pomoże im w przyszłej karierze zawodowej.

Studenci pozytywnie ocenili system praktyk. Funkcjonuje on należycie i przygotowuje studenta do pracy zawodowej. Wykazuje się właściwą elastycznością, czego wyrazem jest możliwość zaliczenia jako praktyki pracy zawodowej studenta.

Umowa student – uczelnia jak i zarządzenie Rektora w sprawie wysokości opłat obowiązujących studentów za zajęcia dydaktyczne nie budzą zastrzeżeń, co podkreślili również studenci. Udostępnione w trakcie wizytacji losowo wybrane umowy nie zawierają klauzul analogicznych do klauzul uznanych przez UOKiK za niedozwolone.

Podsumowując, system opieki naukowej i dydaktycznej studenci oceniają pozytywnie. Studenci zapytani czy podjęliby ponownie naukę na Uczelni, odpowiedzieli twierdząco.

System pomocy materialnej

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie Regulaminu przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i obejmuje wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu zgodnie z art. 174 ust. 2 ustawy. Zgodnie z art. 174 ust. 4 Ustawy podział dotacji uwzględnia proporcję między stypendiami socjalnymi a stypendiami Rektora dla najlepszych studentów.

Komisja Stypendialna oraz Komisja Odwoławcza są powoływane z w zgodzie z art. 177 ust. 3 ustawy. Decyzje podejmowane w sprawach przyznawania pomocy materialnej zawierają wszystkie elementy określone w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Studenci wizytowanego kierunku uznają sposób przyznawania i wypłacania świadczeń za sprawny. Wszystkie informacje znajdują się na platformie internetowej Uczelni oraz w gablotach przy Sekretariacie Instytutu.

W regulaminie zamieszczone są kryteria dotyczące osiągnięć studenta. Stypendium rektora dla najlepszych studentów przyznawane jest na podstawie osiągniętej średniej ocen oraz osiągnięć naukowych, sportowych lub artystycznych. Studenci są zorientowani jak punktowane są ich osiągnięcia.

Należy uznać, iż system pomocy materialnej w wizytowanej Uczelni funkcjonuje poprawnie.

Działalność wspierająca rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny:

Samorząd opiniuje w formie uchwał Regulamin Studiów, Regulamin przyznawania świadczeń pomocy materialnej oraz plany studiów. Liczba przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni spełnia wymóg określony w art. 61 ust. 3 ustawy.

Działalność Biura Karier w Uczelni jest zauważalna. Biuro Karier zajmuje się pomocą przy organizacji praktyk oraz organizacją licznych szkoleń i warsztatów.

W ramach Instytutu Rolnictwa działa Studenckie Koło Naukowe Ekonomii i Agrobiznesu. Członkowie koła organizują szkolenia oraz seminaria tematyczne oraz biorą udział w konferencjach i warsztatach związanych ze studiowaną przez nich dziedziną.

Uczelnia umożliwia studentom kierunku „rolnictwo” rozwój zawodowy, kulturowy oraz społeczny.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Postępowanie kwalifikacyjne na studia I^o na kierunek rolnictwo nie zawiera zapisów dyskryminujących jakąkolwiek grupę kandydatów. Instytut Rolnictwa nie ustala progów punktowych dla kandydatów na kierunek rolnictwo, przyjmuje wszystkich kandydatów bez ich selekcji.

7.2) System oceny studentów jest obiektywny, przejrzysty i jest zorientowany na proces uczenia się. Studenci są zaznajomieni ze wszystkimi swoimi prawami oraz obowiązkami.

7.3) Studenci wizytowanego kierunku mają potencjalną możliwość uczestnictwa w wymianach studenckich oraz praktykach zagranicznych organizowanych w ramach programu Erasmus, ale wymiany takiej brak.

7.4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej w zupełności zadowala studentów oraz sprzyja ich rozwojowi. Również system opieki naukowej i dydaktycznej jest przez nich dobrze oceniany. Uczelnia w znaczącym stopniu umożliwia studentom kierunku rozwój zawodowy, kulturowy oraz społeczny.

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie nie posiada dokumentu odzwierciedlającego formalny opis wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Opiera się on w głównej mierze na systematycznie podejmowanych działaniach zmierzających do zapewnienia właściwej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, które służą sprawnemu zarządzaniu procesem dydaktycznym. Struktura zarządzania kształceniem na kierunku jest ściśle powiązana ze strukturą organizacyjną Uczelni, stąd stosownie do przydzielonych kompetencji jest przejrzysta. W celu realizacji prac nad jakością kształcenia powołano Senacką Komisję ds. Kształcenia; Uchwałą Senatu nr 89/2012 z dn. 29.11.2012 r. zatwierdzono skład osobowy wraz z przedstawicielem studentów, w tym określono zakres kompetencji.

Podczas wizytacji zidentyfikowano następujące elementy funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia:

- okresowe przeglądy programu kształcenia dokonywane poprzez przez Dyrektora i Wicedyrektora Instytutu Rolnictwa, w tym opracowanie zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji (Uchwała Senatu nr 10/2012 z dn. 10.04.2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla studiów prowadzonych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie). Zgodnie z powyższym program kształcenia dla ocenianego kierunku studiów od roku akademickiego 2012/2013 został dostosowany do obowiązujących przepisów prawa,
- ocena i weryfikacja efektów kształcenia poprzez analizy wyników egzaminacyjnych, zaliczeniowych oraz przegląd procesu dyplomowania w ramach badania jakości prac dyplomowych i ich adekwatności do programu kształcenia, analizy egzaminów

dyplomowych pod kątem przygotowywania się do nich zgodnie z zaleceniami i procedurami określonymi w Regulaminie Studiów, Zarządzeniu Rektora nr 20/2011 z dnia 30.08.2011 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu sprawowania opieki naukowo-dydaktycznej nad pracami dyplomowymi studentów na studiach stacjonarnych, niestacjonarnych i podyplomowych, powołanie w Instytutach Zespołów ds. oceny realizacji prac dyplomowych jako elementu oceny jakości kształcenia od roku akademickiego 2009/2010,

- pozyskiwanie opinii służących doskonaleniu programu kształcenia, dotyczących wiedzy, umiejętności i kompetencji studentów w wyniku odbywanych praktyk studenckich,
- stworzenie warunków do uczestniczenia w procesie kształcenia osobom niepełnosprawnym, w tym zapewnienie studentom sprawnej obsługi administracyjnej poprzez wprowadzenie Zarządzeniem Wewnętrznym Rektora nr 39/2008 z dn. 19.06.2008 r. internetowego systemu obsługi studentów, umożliwiającym także dostęp do informacji, procedur, kontaktów.

Do działań związanych z przeprowadzaniem systematycznych oraz kompleksowych ocen i analiz realizowanego procesu dydaktycznego, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia należy zaliczyć:

- *badania studentów* przeprowadzane zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 12/2009 z dn. 21.07.2009 r. w sprawie zasięgnięcia opinii studentów o wypełnianiu obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich oraz powołania w Instytutach Zespołów ds. oceny realizacji prac dyplomowych. Badania odbywają się poprzez ogólne, anonimowe ankiety, dotyczące: oceny nauczycieli akademickich oraz oceny realizacji przedmiotu (wzory ankiet stanowią Zał. Nr 1 w/w zarządzenia), a także jakości obsługi Sekretariatu, zgodności planu studiów z nazwą kierunku czy dostępności materiałów dydaktycznych. Wyniki z przeprowadzonych badań są udostępniane osobom, które podlegały ocenie, a także osobom biorącym bezpośredni udział w badaniu, służą podnoszeniu poziomu kształcenia, ocenie nauczycieli akademickich, a także bezpośrednim przełożonym w celu realizacji polityki kadrowej,

- *hospitacje zajęć* odbywające się przez Instytutowy Zespół ds. systemu wizytacji (hospitacji) zajęć powołany przez Dyrektora Instytutu (pismo nr R-IR-123-0705-33/2012 z dn. 21.09.2012 r.). Dokumentacja z hospitacji zawiera ocenę zajęć wraz ze szczegółowymi wskazaniem merytorycznymi, co do sposobu, formy i treści, w tym formułowane są uwagi i zalecenia służące podejmowaniu dalszych działań naprawczych skutkujących np. odsunięciem od prowadzonych zajęć,

- *ocenę pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku*, która dokonywana jest przez Komisję Oceniającą zgodnie z zapisami Statutu Uczelni, Uchwała Senatu nr 80/2009 z dnia 19.11.2009 r. w sprawie zatwierdzenia wzoru

arkuszy ocen okresowych nauczycieli akademickich w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie oraz Zarządzenia Rektora nr 7/2012 z dnia 30.03.2012 r. w sprawie oceny nauczycieli akademickich. Podstawą oceny nauczyciela akademickiego jest dorobek naukowo- badawczy, dydaktyczny oraz organizacyjny, przy czym elementem oceny dotyczącej wypełniania przez nauczyciela akademickiego obowiązków dydaktycznych jest opinia studentów wyrażona w anonimowych ankietach. Wyniki z oceny wykorzystywane są w procesie decyzyjnym o jakości kształcenia, służą także realizacji polityki kadrowej.

Procedury w zakresie badania kariery zawodowej absolwentów są na etapie opracowywania, badanie będzie przeprowadzane na podstawie ankiety po 3 i 5 latach od ukończenia studiów. W zakresie działań będących podstawą doskonalenia programu kształcenia zadeklarowano także monitorowanie kwalifikacjach absolwentów kierunku „rolnictwo” poprzez zdobywanie oraz wykorzystywanie opinii od potencjalnych pracodawców, w tym zidentyfikowanie strategicznych przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy dla ocenianego kierunku studiów.

Dotychczasowa realizacja działań na ocenianym kierunku studiów zapewnia jakość kształcenia na odpowiednim poziomie, a także ma na celu jej systematyczne podnoszenie. Ponadto stanowi o systematycznej kontroli jakości prowadzonego kształcenia, która potwierdza się także w wypowiedziach studentów i nauczycieli akademickich obsługujących proces kształcenia wyrażonych podczas spotkań z członkami Zespołu Oceniającego PKA. Studenci w trakcie wizytacji (spotkanie ze studentami i hospitacje zajęć) wykazali duże zainteresowanie jakością kształcenia na kierunku. Biorą czynny udział w posiedzeniach organów kolegialnych (liczba przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni spełnia wymóg ustawowy). Działają także w organach zajmujących się jakością kształcenia, gdzie wyrażają opinie uwzględniane w ogólnych pracach i zmianach dydaktyki. Stwarza się im także możliwość zgłaszania spraw do starosty, który regularnie uczestnicząc w spotkaniach z Dyrektorem Instytutu współuczestniczy w przekazywaniu opinii dotyczących stosowanych rozwiązań. Podkreślone zostało także znaczenie ankietyzacji oceny przedmiotów w Uczelni, jednocześnie deklarując dostęp do informacji zwrotnej oraz widoczne efekty ocen i spotkań. Efektywność systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia oraz mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na obecnym etapie nie jest dostatecznie wystarczająca, spełnia on swoją rolę w zakresie monitorowania jakości kształcenia, wykorzystywania zwrotnych informacji z przeprowadzanych ocen studenckich, hospitacji, przeglądu prac dyplomowych ich recenzji oraz analizy egzaminów dyplomowych, jednak należy zwrócić szczególną uwagę na jego dostosowanie do zmieniających się potrzeb interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, a zatem należy usprawnić jego funkcjonowanie w zakresie: udziału przedstawicieli otoczenia społeczno- gospodarczego, w tym rynku pracy w procesie ustalania koncepcji kształcenia, w tym określenia celów i efektów kształcenia, oraz dostosowywania do zmieniających się potrzeb, upowszechniania informacji dotyczących mobilności studentów, badania losów

zawodowych absolwentów, monitorowania obsady zajęć dydaktycznych przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje zgodne z zakresem prowadzonych zajęć, dokonywania przeglądu stanu i wyposażenia bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia pozwalającej na pełne osiągnięcie efektów kształcenia.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wypracował systematyczne formy upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia, uzyskiwanych efektów kształcenia oraz wprowadzanych zmian (platforma Moodle, zapewniająca dostęp do informacji dotyczących przebiegu studiów, internetowy system obsługi studentów umożliwiający dostęp do informacji, procedur, kontaktów, organizacja spotkań Dyrektora Instytutu ze starostami poszczególnych kierunków studiów umożliwiającymi omówienie spraw dotyczących procesu kształcenia), natomiast niezbędne jest doskonalenie systemu zapewnienia jakości w zakresie popularyzacji wiedzy dotyczącej podejmowanych działań wspierających mobilność studentów, w tym informacji na temat transferu osiągnięć osób powracających z wymiany np. zagranicznej.

Systematyczne stosowanie na ocenianym kierunku studiów mechanizmów wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia pozwala stwierdzić, iż jest on przydatny w badaniu zgodności programu kształcenia i metod jego realizacji z założonymi (wzorcowymi) efektami kształcenia, a dotychczas także ze standardami kształcenia, ponadto jest skuteczny w diagnozowaniu słabych stron w programie kształcenia.

Struktura wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oparta jest na uchwałach oraz decyzjach podejmowanych przez Senat Uczelni, Rektora, Uczelnianą Komisję Oceniającą nauczycieli akademickich, Rektorską Komisję ds. zatrudniania i zmiany stanowisk nauczycieli akademickich, Pełnomocnika Rektora ds. jakości kształcenia, Uczelnianego Koordynatora ds. krajowych ram kwalifikacji oraz Dyrektora Instytutu Rolnictwa.

Ankiety oceniające wykładowców na wizytowanym kierunku wypełniane są pod koniec każdego semestru. W Uczelni prowadzony jest również szereg ankiet alternatywnych (np. ankiety dotyczące jakości obsługi Sekretariatu, zgodności planu studiów z nazwą kierunku czy dostępności materiałów dydaktycznych. Studenci pozytywnie oceniają system ankietyzacji oraz zauważają jego wpływ na oceniane aspekty (np. zmiana zachowania wykładowców bądź ich zwolnienia po negatywnej ocenie, stworzenie nowych specjalności czy udostępnianie coraz większej ilości materiałów dydaktycznych na platformie Moodle). Studenci zauważyli również częste hospitacje zajęć, które przeprowadza Dyrektor Instytutu.

W Instytucie Rolnictwa funkcjonuje Komisja ds. oceny realizacji prac dyplomowych, która ma na celu analizę prac dyplomowych oraz pracę promotorów.

Dyrektor Instytutu regularnie spotyka się ze starostami kierunków w celu omówienia spraw dotyczących procesu kształcenia. Studenci zaznaczają, iż problemy podnoszone na tych spotkaniach znajdują rozwiązanie (np. wprowadzane są zmiany w planie studiów).

Studenci wskazali że Uczelnia współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi, takimi jak maturzyści czy nauczyciele szkół średnich, które prowadzą naukę na profilach rolniczych oraz z instytucjami i organizacjami związanymi ze środowiskiem wiejskim.

Studenci podkreślili, iż kadra dydaktyczna kładzie nacisk na praktyczne aspekty nauczanych przedmiotów i ich zdaniem Uczelnia zapewnia im odpowiednią jakość kształcenia.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach pierwszego stopnia kierunku rolnictwo o profilu praktycznym realizowanych przez Instytut Rolnictwa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie.

zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+		Brak	+
umiejętności	+/-	+	+/-		Brak	+
kompetencje społeczne	+	+	+		Brak	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie nie posiada formalnego opisu założeń Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, podejmowane są jednak systematycznie działania mające zapewnić kontrolę jakości kształcenia. Wdrożenia wymaga badanie dotyczące losów zawodowych absolwentów, należy nawiązać także współpracę z otoczeniem społeczno- gospodarczym w celu zwiększenia udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie ustalania koncepcji kształcenia, w tym określenia celów i efektów kształcenia, oraz dostosowywania do zmieniających się potrzeb. Wskazane jest monitorowanie obsady zajęć dydaktycznych, stanu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia pozwalającej na pełne osiągnięcie efektów kształcenia oraz usprawnienie systemu przepływu informacji w zakresie stwarzanych możliwości dotyczących wsparcia mobilności studentów. Stosowany na ocenianym kierunku studiów Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia jest przydatny oraz skuteczny w badaniu zgodności programu kształcenia i metod jego realizacji z założonymi (wzorcowymi) efektami kształcenia, a dotychczas także ze standardami kształcenia, a także w diagnozowaniu słabych stron w programie kształcenia.

8.2) W Instytucie Rolnictwa przeprowadzana jest rozbudowana ankietyzacja, która jest sprawnie funkcjonującym elementem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Skutki systemowo prowadzonej ankietyzacji są przez studentów odczuwalne co korzystnie wpływa na proces kształcenia. Prowadzone są spotkania ze starostami lat, ukazujące bieżące problemy, które Uczelnia stara się rozwiązać. Badanie losów absolwentów rozpoczęło się dopiero w grudniu 2012 roku.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku		X			
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
program studiów		X			
zasoby kadrowe		X			
infrastruktura dydaktyczna				X	
prowadzenie badań naukowych ¹					
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

¹ działalność naukowa obligatoryjna przy prowadzeniu studiów II stopnia i jednolitych studiów magisterskich.

Cele kształcenia dotychczasowego absolwenta kierunku „rolnictwo” oraz uzyskiwane efekty kształcenia odpowiadały standardom kształcenia i przyjętym deskryptorom zgodnym z

dotychczas obowiązującym rozporządzeniem MNiSzW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia (Dz. U. Nr 164, poz. 1166 z późn. zm.). Od roku akademickiego 2012/2013 efekty kształcenia zostały dostosowane do rozporządzenia MNiSzW z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520). Efekty kształcenia zostały sformułowane poprawnie, na ogół w sposób jasny i zrozumiały oraz posiadają odniesienia do efektów kształcenia dla obszarów nauk rolniczych i leśnych. Większość sformułowanych efektów kształcenia może być poddana weryfikacji. Osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia jest możliwe w stopniu znaczącym, ale niejednakowym w odniesieniu do poszczególnych specjalności kształcenia i do poszczególnych efektów. Czynnikiem ograniczającym możliwość osiągnięcia niektórych efektów jest bardzo skromna baza materialna kształcenia umiejętnościowego, a przede wszystkim niedostateczne wyposażenie pracowni i laboratoriów służących do realizacji zajęć praktycznych. Dlatego też Instytut Rolnictwa wymaga pilnego doinwestowania w celu stworzenia odpowiednich warunków do realizacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów kierunkowych i podstawowych. Interesariusze zewnętrzni nie uczestniczyli w określaniu efektów kształcenia. Struktura kwalifikacji kadry umożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji przyjętego programu studiów. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt posiadania dużego doświadczenia zawodowego przez większość nauczycieli akademickich a zwłaszcza przez osoby wliczone do minimum kadrowego, co ma zasadnicze znaczenie przy przyjętym przez Instytut Rolnictwa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie praktycznym profilu kształcenia. W przypadku niektórych nauczycieli akademickich zwraca uwagę fakt prowadzenia zajęć nie zupełnie zgodnych z ich specjalnością naukową. Należy zatem zwrócić uwagę na zobligowanie nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku do zwiększenia ich aktywności naukowej, która wyrażałaby się publikacjami zgodnymi z zakresem prowadzonych zajęć dydaktycznych.

Misja i strategia Instytutu Rolnictwa prowadzącego kierunek „rolnictwo” nie zostały formalnie zdefiniowane i zapisane, jednak wpisują się w misję i strategię Uczelni. Instytut Rolnictwa dysponuje opracowaną koncepcją kształcenia na realizowanym kierunku studiów z możliwością wyboru przez studenta odpowiedniej specjalności. W opracowaniu i kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunku „rolnictwo” nie brali udziału interesariusze zewnętrzni. Koncepcja kształcenia na kierunku rolnictwo powstała w oparciu o kompetencje i doświadczenie dydaktyczne oraz dorobek naukowy i zawodowy kadry dydaktycznej. W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie nie został dotychczas całościowo opracowany i wdrożony Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Obecnie następuje wdrażanie działań stanowiących o jakości kształcenia, w tym tworzenie struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, stanowiącej o zarządzaniu procesem dydaktycznym.

W odpowiedzi na raport Zespołu Oceniającego PKA Władze Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie podjęły działania naprawcze polegające na opracowaniu struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, która w sposób odpowiedni pozwoli na zarządzanie realizowanym przez Instytut Rolnictwa procesem dydaktycznym na kierunku rolnictwo oraz pozwoli na systematyczne i kompleksowe przeprowadzanie ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia. W zakresie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia wprowadzone zostały następujące akty wewnętrzne : 1) Uchwała nr 2/2013 Senatu PWSZ im I.A. Komeńskiego w Lesznie z dnia 17 stycznia 2013 w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie; 2) Stanowisko nr 1/2013 Dyrektora Instytutu Rolnictwa z dnia 23 stycznia 2013 r w sprawie powołania Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia na okres kadencji 2013-2016 i jego zadań; 3) Zarządzenie nr 3/2013 Rektora PWSZ im J.A. Komeńskiego w Lesznie z dnia 25 lutego 2013 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia na okres kadencji 2013-2016. Ponadto zostało przedstawione przez Biuro Karier PWSZ w Lesznie dwa dokumenty w formie prawidłowo i rzetelnie opracowanych badań dotyczących 1) Oceny Jakości Usług Edukacyjnych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie oraz 2) Motywy Podjęcia Nauki w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie. Powyższe podjęte działania naprawcze pozwalają na zmianę oceny kryterium 8 na w pełni. Jednocześnie podtrzymuje się zalecenie podjęcia działań w trybie pilnym, które będą polegały na modernizacji i doposażeniu w wymaganą aparaturę pracowni i laboratoriów przeznaczonych do prowadzenia obowiązkowych zajęć z przedmiotów podstawowych i kierunkowych realizowanych na kierunku rolnictwo.

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			